№ 172 — Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem — פרייז 20 גראשען — Lodzer Tageblat

לאָדזשער טאָגעבלאַט

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאַווער 18. טעלעפאָנען: פון רעדאַקציע 75, פון אַדמיניסטראַציע 47 || דינסטאג כ"ו תמוז תרפ"ז || 26 lipca 1927 r. || צװאַנציגסטער יאָהרגאַנג

דריטע ערד-ציטערניש אין ארץ ישראל

די ערד-ציטערניש האט מעז אמשטארקסטעז געפיהלט איז חברון.

לאָנדאָן, 25. יולי (אַטע) „טיימס" מעלדעט פון ירושלים וועגן א נייע ערד-ציטערניש, וואָס איז פאָרגעקומען אין דער געגענד פון יפו. די ערד-ציטערניש איז פאָרגעקומען האַלב 12 ביינאַכט און האָט נישט אָנגענומען קיין ערנסטע פאָרמען. די באַפעלקערונג האָט זיך אין אַלגעמיין, רוהיג פאָרהאַלטען. אין חברון, וואו די ערד-ציטערניש האָט זיך בעלאָזט פיהלען שטאַרקער איז ענטשטאַנען א פּאַניק.

לאָנדאָן, 25. יולי (א. ו.) פון ירושלים מעלדעט מען, אַז זונטאָג 11 פאַרמ. האָט זיך דאָרט ווידער געפיהלט אַן ערד-ציטערניש. דאָס זעלבע איז אויך געווען אין יפו. אין חברון, וואו די ערד-ציטערניש האָט זיך געלאָזט שטאַרקער פיהלען העררשט צווישען דער באַפעלקערונג א פּאַניק.

בעמערקונג פון רעד. די יודישע טעלעגראַפען-אַגענטור האָט אונז ביז'ן שליסען דעם נומער נישט צוגעשיקט קיין בעשטעטיגונג פון דער ידיעה.

אין פּערסיען ציטערט אויך די ערד.

בערלין, 25 יולי (ספּ.) פון טעהעראַן מעלדעט מען, אַז דער דאָרטיגער סעיסמאָגראַף האָט אין דער פאָריגער נאַכט פאַרצייכנט 2 ערד-ציטערנישען, די ציטערנישען זיינען אין פּערסיען פאָרגעקומען.

שטאַרקע מלחמה-קלאַנגען אין אוקראַינע.

ריגא, 25 יולי (אַטע) פון מאָסקווע מעלדעט מען, אַז די באַפעלקערונג אין אוקראַינע קויפט אויס מאַסענווייז דאָס זאַלץ פון די געוועלבער. אַלע זאַפּאַסען פון זאַלץ זיינען שוין אויסגעשעפּט געוואָרען. די סבר פון דער דאָזיגער בהלה אויף זאַלץ שטאַמט דערפון, וואָס אין לאַנד האָבען זיך פאַרשפּרייט שטאַרקע קלאַנגען, אַז דער אויסבראָך פון א מלחמה איז אומפאַרמיידליך.

נאַטור-קאַטאַסטראָפען אין איטאַליען.

רוים, 25. יולי (טס.) אין איטאַליען איז פאָרגעקומען א פורכטבאַרער שטורם-ווינד. אין וועגעדיג האָט דער שטורם אַראָפּגעריסען די דעכער פון די הייזער און אומגעוואָרפען די קוימענס. דער דאַך פון שפּיטאָל איז אַראָפּגעפאַלען. 2 קראַנקע זיינען געהרג'עט געוואָרען.

א האָגעל ווי א וועלשענע ניס די גרויס האָט אויסגעהאַקט פיינגעדער שויבען. ס'זיינען דאָ אייניגע טויטע און ביז 50 פאַרוואונדעטע. אין דער געגענד פון באַרדזשאָנעקיאָ-סאַגאַטאַ איז פאָרגעקומען אַן ערד-ציטערניש, וואָס האָט געדויערט 4 סעקונדען.

רעפּובליקאַנישער פּרעמיער-מיניסטער

טרעט אַרוים פאַר א געזעלשאַפט צו שיצען די רעפּובליק זעלבסטפאַרשטענדליך אין דייטשלאַנד.

בערלין, 25 יולי (פּאַט) דער קאַנצלער מאַרקס האָט היינט צוגעשיקט א בריוו צום פּרעזעס פון רעפּובליקאַנישען „רייכסבאַנער", אַז ער טרעט אַרוים פון דער הערמאַנער געזעלשאַפט. ער ערקלערט עס דערמיט, וואָס בעת די ווינער געשעהענישען, האָבען די אַנטיילנעמער פון „רייכסבאַנער" איינגעאָרדענט טומלאַנטע דעמאָנסטראַציעס פאַר'ן עסטרייכישען „שוץ-בונד". די רייכסבאַנער האָבען זיך הערמיט אַנגעשלאָסען אין די היגער געשעהענישען און דערפאַר קאָן ער דאָרט מעהר נישט בלייבען.

אין די בערלינער פּאָליטישע קרייזען האָט די ידיעה אַרויסגערופען א גרויסען רושם, מען האַלט, אַז דאָס איז דער אָנהויב צו א גרויסער שפּאַלטונג אין דער רעפּובליקאַנישער קאָמבינאַציע.

———

צוויי ענגלישע זקנים

לאָרד באַלפור און אַסקוויט

פייערן זייערע יובילעאומ'ס.

לאָנדאָן, 25 יולי (אַטע) די צוויי ענגלישע מלוכה-מענער לאָרד באַלפור און דער פיהרער פון די ליבעראַלען אַסקוויט, פייערן אַצינד זייערע יובילעאומס. אַסקוויט'ס פּאָליטישע פריינד האָבען אויסגעקליבן אים לכבוד דעם 75-יעהריגען יובילעאום בעשלאָסען צו שענקען אים א רענטע פון 2.500 פונט יעהרליך.

לאָרד באַלפור, וועלכער פייערט איצט דעם 80-יעהריגען יובילעאום האָט נאָכ'ן פאָרשטעלונגען אין טאָגעס-ציטונגען פאַר די דעמאָנסטראַנטען. לאָרד באַלפור האָט בעקומען זעהר פיל דעפּעשען, צווישען אַנדערע האָט ער אויך בעקומען א גראַטולאַציע פון אינטערנאַציאָנאַלען פאַרבאַנד פון טענניס-שפּילער, ווייל, ווי עס איז בעוואוסט, איז באַלפור, נישט קוקענדיג אויף דעם הויכען עלטער, נאָך היינט צו-טאָג א פאַרברענטער טענניס-שפּילער.

———

קאָנפערענץ פון ד"ר זייפעל מיט אָטאָ בויער.

ווין, 25 יולי (פּאַט) דער קאַנצלער זייפעל האָט היינט אָפּגעהאַלטען א לענגערע קאָנפערענץ מיט'ן פיהרער פון די עסטרייכישע סאָציאַל-דעמאָקראַטען ד"ר בויער.

———

טויזענד קראַנקע אויף דזשומא.

פּאַריז, 25. יולי (פּאַט) „העראַלד" מעלדעט פון שאַנכאַי, אַז פון קאַנטאָן איז דאָרט אָנגעקומען א יאַפּאַנישע שיף מיט 1000 זעלנער פון דער כינעזישער צפון-אַרמעע, וואָס זיינען אָנגעשטעקט מיט דער דזשומא.

א געוויסע צאָהל זעלנער, וואָס זיינען געשטאָרבען אויף דער קראַנקהייט האָט מען אַריינגעוואָרפען אין טייך. די מאַכט האָט בעפוילען אויפצוזוכען און אַרויסצוציהען די טויטע פון וואַסער, כדי די עפּידעמיע זאָל זיך נישט פאַרשפּרייטען צווישען דער באַפעלקערונג. 19 טויטע האָט מען שוין אַרויסגעצויגען פון וואַסער.

„פאָרווערטס" און „בונד" געלעגט קרענץ אויפ'ן קבר פון די הרוגים אין ווין.

ווין, 25. יולי (טעלעגר. דורך יט"א) א הער זיינען אָנגעקומען ד"ר יעקב לעשטשינסקי פון בערלין און ד"ר פּיינער און פּיעשיץ פון וואַרשאַ, וועלכע האָבען געלעגט קרענץ אויפ'ן קבר פון די אומגעקומענע פון די לעצטע קאַמפען אין ווין אין נאָמען פון „בונד" און פון „פאָרווערטס" (אַמעריקאַ).

אַנטיסעמיטישע ציימונגען אין ווין

ווערען דורך דער פּראָקוראַטור אָנגעקלאָגט איז געריכט.

ווין, 25. יולי (טעלעגר. דורך יט"א) די פּראָקוראַטור האָט אָנגעקלאָגט אין געריכט די אַנטיסעמיטישע ציימונג „פאָלקס קאַמף", וועלכע האָט געפיהרט א ווילדע העצע געגען יודען אין צוזאַמענהאַנג מיט די לעצטע ווינער געשעהענישען. צוליב דערזעלבען טעם איז אויך אָנגעקלאָגט געוואָרען די דייטש-עסטרייכישע „טאָגעסציימונג".

די בעשולדיגונג וואַרפט פאָר די דערמאָנטע ציימונגען, אַז זיי האָבען געהעצט איין טייל פון דער באַפעלקערונג געגען דעם צווייטען.

Bank Ludowy w Tuszynie

פאָלקס-באַנק אין טושין

קאָאָפּעראַטיוו מיט בעשר. האַפטונג

ערלעדיגט אויפ'ן שנעלסטען און רעעלסטען אופן געגען א מינימאַלער פּראָוויזיע. אַלערליי באַנק-אָפּעראַציעס: ווי וועקסעל-אינקאַסאָ, דיסקאָנטאָ, שפּאַר-איינלאַגען אין איינלענדישע וואַלוטע א.ז.וו.

גמנסיה לנערים של יצחק קצנלסון

Gimnazjum Męskie I. Kacenelsona

Cegielniana 28, tel. 51-79.

שילער ווערען אָנגענומען טעגליך פון 9—2 פאַרמ. און 4—6 נאָכמ. בײַם איינשרייבען דאַרפען בייגעלעגט ווערען א מעטריקע און א פּאָקען-שיין. עס ווערען אויך אָנגענומען קינדער פון 4 ביז 6 יאָהר אין אונזער ערשטען גן-ילדים (פרעבעל-שולע). די דירעקציע.

בראַטיאַנו לאַדענט אייז אוועריעסקו'ן אין דער רעגירונג.

מען שרעקט זיך נאָך אלץ אין רומעניע פאַר א בירגער-קריג.

בוקאַרעסט, 25 יולי (א.וו.) דער פּרעמיער-מיניסטער בראַטיאַנו האָט זיך געווענדעט צו די אָנפיהרער פון דער אָפּאָזיציע צום נייע. פּרעמיער אַוועראַ רעסקו. און פּראָפ. יאָרגאַ מיט א פאָרשלאַג צו פאַרטרעטען אין א קאָאַליציע-רעגירונג. די פּשרה-פּאָליטיק פון פּרעמיער-מיניסטער ערקלערט זיך דערמיט, וואָס ער האָט מורא פאַר ערנסטע א.ג. ריהונגען און לאַנג צוליב די אַלץ וואַקסענדע סימפּאַטיעס פאַר'ן קרוין-פּרינץ קאַראָל.

פּאַריז, 25 יולי (אַטע) פון בוקאַרעסט איז אָנגעקומען א ידיעה, אַז די רומענישע נאַציאָנאַלע פויערן-פּאַרטיי האָט פאַרעפענטליכט א דעקלאַראַציע, אין וועלכער זי טרעט אַרויס געגען עס צוזאַמענשטעל פון רעגענטען-ראַט. נאָכ'ן צוזאַמענשטעל פון רעגענטען-ראַט, אַז דער רעגענטען-ראַט איז צוזאַמענגעשטעלט געוואָרען געגען די פאַרשריפטען פון דער קאָנסטיטוציע.

בערלין 25 יולי (פּאַט) די רומענישע באַטשאַפט אין בערלין ליייקענט אָב שטערניש די קלאַנגען, וואָס האָבען זיך פאַרשפּרייט אין אויסלאַנד וועגען בלוטיגע אונרוהען אין בוקאַרעסט און וועגען דעם, אַז דער גענ. פּראָוו. קראָנ-פּרינץ טרעט אַרוים מיט פאַרשיעדענע פאָרדערונגען, וועגען דעם, אַז עס זאָל האָבען פאַרנומען מען צו צוזאַמענשטעלן אויפ'ן מיניסטער-פּרעזידענט בראַטיאַנו.

די באַטשאַפט שטעלט פעסט, אַז אין גאַנץ רומעניען העררשט רוה.

—0—

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פאַר אויערן, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהייטען

9 קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9 טעלעפ. 27-81

ספּעציעלער קורס פאַר שטאַמלער.

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7.

נעהמט אויך אָן אין לעטשניצע זגעזשסקע 17 פון 80 ביז 11 און פון 2 ביז 3 נאָכמ. 1016

Dr. med. S. Neumark

Moniuszki 5, (פּאָסאָוש-מייער)

ספּעציאַל-אַרצט

פאַר הויט, האָר- און ווענערישע-קראַנקהייטען

בעהאַנדלונג מיט רענטגען-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 11 ביז 1 און פון 7—8,

פרויען פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג.

Dr. med. H. Lubicz

צעגעלניאַנאַ 43, — טעל. 41-32

איז צוריקגעקעהרט.

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און מענער-שוואַכע קראַנקהייטען. היילונג מיט קוואַרץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל)

נעמט אָן פון 8—10 און פון 5 —8 אָוונט.

Dr. M. Goldfarb

זאוואַדזקאַ 18. טעלעפאָן 53-19.

הויט- האָר- און געשלעכטסקראַנקהייטען

נעמט אָן פון 9—12 פאַרמ. און 5—8 אָוונט.

פאַר אונבעמיטעלטע — פּריזען ערמעסיגט

Od 150-ciu lat znana

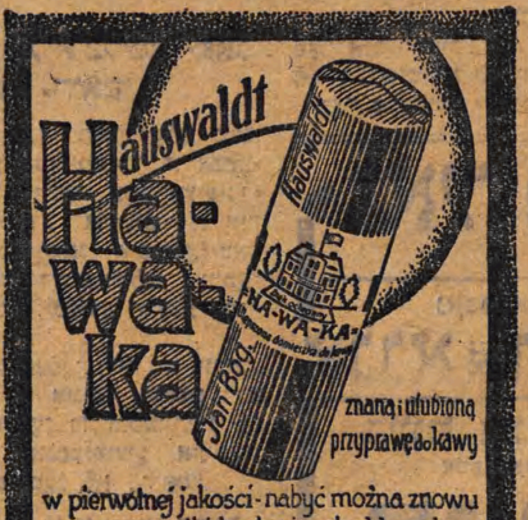

w pierwotnej jakości - nabyć można znowu we wszystkich odnośnych sklepach.

Zakłady Przemysłowe w Nieżychowe

S. z. o. p.

fabrykacja surogatów kawowych „Hauswalda".

Dr. med. Braun

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער שוואַכע.

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל)

23 פּאָלודניאָוואַ 23

טעל. 40-26

נעהמט אָן פון 9—11 און פון 5—8 אָוונט.

פּראָפ. פעראיין פון ציימונגס-פאַרשפּרייטער אין פּוילען. אָפּטיילונג לאָדז, פּיעטריק. 66.

מיטוואָך, דעם 27/7 פּינקטליך 7 אָוונט קומט פאָר די פאָרטזעצונג פון דער אַלגעמיינער

פערזאַמלונג

מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג:

1) די לאַגע אין פאַך; 2) די עקזיסטענץ פון די ציימונגס-פאַרשפּרייטער און פון טרעגער; 3) לייה-קאַסע; 4) קראַנקען-קאַסע. מיט אַכטונג

די פערוואַלטונג.

Dr. med. Grzegorz Rosenberg

Gdańska 44, tel. 24-44

צוריקגעקעהרט

אינערליכע קראַנקהייטען

ספּעציאַליסט פאַר

מאַגען-, קישקעס- און לעבער-קראַנקהייטען.

נעמט אָן פון $8^1/_2$ — $9^3/_4$ און פון $5^1/_2$ — 7 אָוונט

זונטאָג פון 9 ביז 11. 2783

עלטסטער פעלדשער

ש. סושקיעוויץ

קאָנסטאַנטינער 38 — טעלעפאָן 53-45

צוריקגעקעהרט

בעריהמט שמערצען ביי גאָלשטיינער אהנע איינשפּריצונג.

Dr. med. Feldman

פרויען-אַרצט און אַקושער

נעמט אָן פון $6^1/_2$—$3^1/_2$

Cegielniana 46. tel. 32-88.

קאווערדא נישט בעגנעדיגט.

גרויסע גאז־מאנעווערס אין אוקראינע.

וואיקאוו'ס מערדער קאווערדא נישט בעגנעדיגט געווארען.

ווארשא, 25 יולי (פאט) דאס מיליטער־געריכט, וואס האט פערמשפט וואיקאוו'ס מערדער קאווערדא אויף לעבענסלענגליכע תפיסה, האט זיך געווענדעט צום פרעזידענט מיט א פארשלאג צו פערמינערן איהם די שטראף אויף 15 יאהר שווערע תפיסה.

צוליב דעם, וואס דער מארד איז אויסגעפיהרט געווארען אויף א פארשטעהער פון א פרעמדער מלוכה, וואס איז אקרעדיטירט אין פוילען, האט דער מלוכה־פרעזידענט בעשלאסען נישט צו בעגנעדיגען דעם מערדער.

מאסקווא, 25 יולי (פאט) די סאוויעטישע פרעסע מעלדעט, אז די באהן בעאמטע פון דער באהן־סטאנציע ניעגארעלאיע אויף דער פוילישער גרענעץ האבען זיך געווענדעט צו דער סאוויעטישער רעגירונג מיט א בקשה צו ענדערן דעם נאמען פון דער סטאנציע ניעגארעלאיע אויף „וואיקאווא" א. נ. פון ערמארדעטען סאוויעטישען פארשטעהער וואיקאוו אין ווארשא. די סאוויעטישע רעגירונג האט צוגעזאגט צו ערפילען די בקשה.

—0—

קאנגרעסמאן צעלער ארויסגעפאהרען אויף דער יודישער רעכט־שוץ־קאנפערענץ.

ניו־יארק, (י. ט. א.) דער יודישער מיטגליד פון אמעריקאנער קאנגרעס עמנועל צעלער, איז ארויסגעפאהרען קיין איראפא. קאנגרעסמאן צעלער וועט זיך בעטייליגען אין דער קאנפערענץ פון דער אינטערפארלאמענטארישער אוניע אלס פארשטעהער פון אמעריקאנער קאנגרעס־הויז. די דאזיגע קאנפערענץ וועט פארקומען אין פאריז דעם 25־טען אויגוסט ה. י. קאנגרעסמאן צעלער וועט זיך אויך בעטייליגען אין דער יודישער רעכטס־שוץ־קאנפערענץ, וואס וועט פארקומען אין ציריך דעם 17. אויגוסט.

ריכטער פון העכסטען געריכט אין אמעריקא יאזעף סאבאט איז ארויסגעפאהרען קיין איראפא, צו שטודירען דעם געריכטס־וועזען אויפ'ן איראפעאישען קאנטינענט.

די יודען אויסגעשלאסען פון דער פייערונג

לכבוד די סטודענטען, וואס זענען געפאלען בעת'ן קריג.

בערלין, (י. ט. א.) אויף דער פייערונג פון אויפדעקען פון אנדענקונגס־שטיין אין ווירצבורג לכבוד די סטודענטען וואס זענען געפאלען בעת דער מלחמה זענען נישט איינגעלאדען געווארען קיין יודישע פארשטעהער. עס האבען געהאלטען רעדעס נאר פארשטעהער פון פראטעסטאנטען און קאטאליקען.

דער דאזיגער פאקט האט ארויסגערופען א שטארקע פערביטערונג צווישען דער יודישער אקאדעמישער יוגענד אין דייטשלאנד, וואס האט זיך אזוי שטארק מקריב געווען בעת דער מלחמה.

—0—

פערשטארבענער קעניג פערדינאנד ווערט איינגעשריבען אין גאלדענעם בוך פון קרן קימת.

בוקארעסט, 25. יולי (טעלעגר. דורך יט"א) די ציוניסטישע ארגאניזאציע אין רומעניען האט בעשלאסען צו שאפען טויזענד פונט שטערלינג איינצושרייבען דעם פערשטארבענעם קעניג פערדינאנד אין גאלדענעם בוך פון קרן קימת. די ארגאניזאציע האט אויך צוגעשיקט קאנדאלענץ־טעלעגראמען צו דער רומענישער קעניגין און צום פרעמיער־מיניסטער בראטיאנו.

היינט — אנ'אפצייכנונגס־טאג לטובת „תומכי אורחים".

אויף די גאסען פון לאדז קומט היינט פאר אנ'אפצייכנונגס־טאג לטובת דער געזעלשאפט „תומכי אורחים".

די ערמאנטע געזעלשאפט האט זיך מיט איהר טעטיגקייט ערווארבען די סימפאטיע פון דער לאדזשער יודישער בעפעלקערונג און עס איז צו האפען, אז די אפצייכנונג וועט האבען א גרויסען ערפאלג.

ערב אנ'אקציע אין דער טעקסטיל־אינדוסטריע.

(אג) כמעט אין אלע פאבריקען פארזאמלונגען פון די דעלעגאטען פון די טעקסטיל־פאבריקען מיט דער בעטייליגונג פון דעלעגאטען פון פאביאניץ, זדונסקא־וואליא, זגערזש און אזארקאוו וועלען ארויסשטעלען הוספה־פאדערונגען. אזעלכע פערזאמלונגען וועלען אבהאלטען די דעלעגאטען פון אלע פראפעסיאנעלע פעראיינען.

—0—

די מועצה פון „הפועל המזרחי" אין פוילען.

אין לאדז איז פארגעקומען א בעראטונג פון „הפועל המזרחי" אין פוילען. ס'זענען צווישען אנד. אנגענומען געווארען פאלגענדע רעזאלוציעס:

1. די מועצה פעסטשטעלט: 1) אז דער „הפועל המזרחי" אלס א רעליגיעז־סאציאלע בעוועגונג רעפרעזענטירט א ספעציפישע וועלט־אנשויאונג; 2) אז דער רעליגיעזער טייל פון רעליגיעזען יודענטום בכלל, און די רעליגיעזע ארבייטערשאפט בפרט דארף זיין ארגאניזירט אין א אומאבהענגיגער זעלבסטשטענדיגער פאליטישער פארטיי, ערקלערט אלס נישט דערלאזבאר דאס אנשליסען זיך פון אונזער בעוועגונג אין דער מזרחיסטישער פארטיי, ווי בכלל אין וועלכער עס איז אנדערער פארטיי.

2. די מועצה אנערקענט אלס פארבעדינגונג צו א פעראייניגונג מיט'ן רעליגיעזען „הפועל המזרחי" דאס ארויסטרעטען פון דעם לעצטען פון דער מזרחיסטישער פארטיי. און אז די געוואונשטע פעראייניגונג און קאנסאלידאציע זאל פארקומען אויף אידעאלאגישע יסודות.

3. די מועצה רופט דעם רעליגיעזען טייל פון רעליגיעזען יודענטום, די רעליגיעזע ארבייטערשאפט, און די רעליגיעזע אינטעליגענץ ארגאניזירען זיך אין אונזער פארטיי.

גרויסע גאז־מאנעווערס אין אוקראינע.

קיעוו, 25. יולי (פאט) די סאוויעטישע מאכט האט אין אלע גרעסערע שטעט פון אוקראינע דורכגעפיהרט מאנעווערס פון מיליטערישען לופט־פלאט. די מאנעווערס שטעלען מיט זיך פאר א קאמף געגען דער גאז־מלחמה. די מאנעווערס האבען ארויסגערופען א פאניק ביי דער בעפעלקערונג, וועלכע לעבט אונטער דער שטענדיגער מורא פון א מלחמה.

ברויט־מאנגעל אין סאוויעט־רוסלאנד.

מינסק, 25 יולי (א.ח.) און צוזאמענהאנג מיט'ן הונגער אין ווייס־רוסלאנד האט דאס פאלקס־קאמיסאריאט פאר אפראוויזאציע איינגעפיהרט א קארטען־סיסטעם אויף ברויט און מעהל. דער הונגער האט זיך פערשטארקט צוליב דעם, וואס מען האט אויפגעהערט צו ברענגען תבואות פון אוקראינע. פאר די געהאלטענע שטעהט מען א גאנצע נאכט אין די „אטשערעדס". צוליב מורא פאר הונגער־אונרוהען האט די סאוויעטישע מאכט פערשטארקט די מיליץ, וועלכע פאטראלירט ביי נאכט אין די גאסען.

רעוויזיע פונ'ם בעשלוס פון דער ארביטראזש־קאמיסיע.

(יטא) ווי מיר הערען, האבען זיך די פראפעסיאנעלע פעראיינען אין די מעטאל־ארבייטער זיך געווענדעט צו דער מאכט מיט דער פאדערונג צו רעווידירען דעם ארביטראזש־אפמאך. עס איז פאראן א גרונד צו גלויבען, אז די מאכט וועט צוליב דער פעסטער האלטונג פון די ארבייטער זיך בעמיהען צו קומען צו א פשרה און נישט דערלאזען די לאגע זאל זיך פערשארפען.

ליקווידירט דעם סכסוך אין דער טריקאטאזש־אינדוסטריע.

(פ) נאך לאנגע אונטערהאנדלונגען איז ענדליך ליקווידירט געווארען דער סכסוך אין דער טריקאטאזש־אינדוסטריע. צווישען די ארבייטער און אינדוסטריעלער איז געקומען צו א פערשטענדיגונג, לויט וועלכער די ארבייטער בעקומען א הוספה פון 19 ביז 11 פראצענט אבהענגיג פון דער קאטעגאריע און דער ארט פון דער ארבייט.

פארוואס די פאסט אויף פיעטריקאווער 17 ווערט נישט איבערגעטראגען אין נייעם לאקאל.

די פאסט־אפטיילונג אויף פיעטריקאווער 17 וועט נאך נישט ווערען איבערגעטראגען אינ'ם ניי־רעמאנטירטען לאקאל אויף זאכאדניא צוליב דעם אבער, וואס דאס פאסט־מיניסטעריום האט נאכנישט בעשטעטיגט די חשבונות פון די רעמאנט און איבערציהונגס־קאסטען. די ווירטשאפטס ארגאניזאציעס האבען בעשלאסען זיך צו ווענדען צו דער מאכט, אנווייזענדיג אויף דער שעדליכקייט פון אזא ביוראקראטיזם פאר'ן ווירטשאפטליכען לעבען.

געטרונקען א גלאז זאדא־וואסער און בע'גנב'עט געווארען פונ'ם קרעמער.

(§) געקומען איז צו דער בודקע פון זאדא־וואסער אויף עק ציגעל־גאס און לעשנא צוגעגאנגען א מאנסביל און געבעטען א גלאז וואסער. נאכ'ן אויסטרינקען האט ער געוואלט בעצאהלען, אבער עס האט זיך אבער ארויסגעשטעלט, אז מען האט איהם ארויסגע'גנב'עט דעם פארטמאנעט. דער אונבעקאנטער האט דאן געפרעגט דעם בודקע־בעזיצער, צי ער האט נישט געזעהן זיין פארטמאנעט. דער סוחר איז פון דער פראגע זעהר צומישט געווארען. דער כותה האט דערבער חושד געווען, אז דער „בעלן" אויף זיין געלד איז געווען נישט קיין אנדער ווי דער זאדא־וואסער־קרעמער באוועלסקי. גראד איז ארומגעגאנגען א פאליציאנט, ה' הארשעווסקי האט איהם דערציילט וועגען זיין חשד. דער סוחר איז בעזוכט געווארען און דעם פארטמאנעט האט מען ביי איהם געפונען. געגען באוועלסקי'ן ווערט פערפיהרט א פראטאקאל.

א שריפה.

(§) געכטען איז אין הויף פון זיכעל צימבער (זגערזשער 56) צוליב אונבעוואוסטע סבות אויסגעבראכען א שריפה. דאס פייער האט ארומגענומען א שטאל אין וועלכען עס האבען זיך געפונען 2 פערד. די פייערלעשער האבען מיט מיה די שריפה איינגעלאשען.

פון יודישען טעאטער.

היינט ווערט געגעבען א פארשטעלונג צו ביליגע פרייזען, דורך די אין לאדז געליבטע ארטיסטען אננא און היימאן יאקאבאוויטש „די גרינע כלה". די נייע מעלאדיען „אוי ארעם", „א גרוס פון רוסלאנד", „איך וויל זיך שפילען", „קדשנו במצותיך" ווערען דורך דעם טעאטער־פובליקום רויש'יג אפלאדירט.

דאנערשטאג א בלומעל־טאג פון „היאס".

צוליב'ן שווערען מאטעריעלען מצב, אין וועלכען עס געפינט זיך די אבטיילונג פון דער יודישער עמיגראציע־געזעלשאפט „היאס", ארגאנט זי אין דאנערשטאג א בלומעל־טאג, וואס זאל איהר דערמעגליכען ווייטער צו העלפען די הילפלאזע יודישע עמיגראנטען.

עס איז צו האפען, אז די יודישע בעפעלקערונג אין אונזער שטאט וועט ווייסען אפצושאצען די וויכטיגקייט פון דער דאזיגער אינסטיטוציע און גערן קויפען דאס בלומעל פון „היאס".

א גנבה אין א מאנופאקטור־געשעפט.

(§) ווען אנ'אנגעשטעלטער פון דער פירמע לייבער (נארוטאוויטש 27) איז געכטען פריה געקומען עפענען דאס געשעפט, האט ער פעסטגעשטעלט, אז אלע טירען זענען שוין אפען. עס זעהט זיך ארויס, אז ס'זענען צוגע'גנב'עט געווארען מאנופאקטור־סחורות אויף א סומע פון 1500 זל. דער אויספארשונגס־אמט זוכט די אונבעקאנטע „נאכט־ארבייטער".

פערזענליכעס.

דער זוהן פון בעקאנטען לאדזשער נאזיע־בעזיצער ה' שאפקין, שלום שאפקין, האט בעקומען דעם טיטול דאקטאר מעדיצין אין דער פאריזער אוניווערזיטעט.

„קינסטליכע" מענשען.

בערלין, 25 יולי (פאט) „מאנטאג פאסט" מעלדעט פון ניו־יארק, אז דער דירעקטאר פון מעכאנישען אינסטיטוט פון דער ניו־יארקער אוניווערזיטעט ד"ר א. ראנגעל איז געלונגען אויף א קינסטליכען אופן צו שאפען א לעבעדיגען ארגאנישען אטאם, פון וועלכען עס ענטוויקעלט זיך דאס ארגאנישע לעבען אויף דער ערד. די דייטשע צייטונגען שטרייכען אונטער די אונגעהויערע בעדייטונג פון דער דאזיגער וויסענשאפטליכער ערפינדונג און זיי שרייבען, אז דאס איז דער ערשטער שריט צו שאפען א קינסטליכען מענש.

אין ארץ־ישראל איז נישט געווען קיין וואולקאן־אויסברוך.

וואס זאגען וועגען דעם די געלעהרטע.

ירושלים, 25. יולי (טעלעגר. דורך י.ט.א.) ווי מיר האבען שוין בעריכטעט טעלעגראפיש, האבען זיך בעוויזען רויך־וואלקענס אין דארף זארקא, אויף מורח־זייט פון ים המלח, פון וואס עס האט זיך גענומען די השערה, אז מען האט צו טון מיט א וואולקאן־אויסברוך. ווי עס האט זיך אבער ארויסגעשטעלט נאך א גענויער אויספארשונג, זענען די רויך־וואלקענס געקומען פון דער ערד וואס געפונט זיך ביים ברעג פון ים המלח.

לויט די ערקלערונגען פון א בעקאנטען געאלאג, קומען די רויך־וואלקענס פון די ערד־עפנונגען, וועלכע קומען פאר אלס רעזולטאט פון אנ'ערד־ציטערניש. אזעלכע ערשיינונגען בעמערקט מען נאך די מערסטע ערד־ציטערנישען. די ערד שפאלט זיך אויף געוויסע ערטער און גיט ארויס פון זיך שטיקענדע גאזען.

דיזענהאף ארויסגעטרעטען פון ציוניסטישער עקזעקוטיוו.

ירושלים, 25. יולי (טעלעגר. דורך י.ט.א.) דער לייטער פון דעפארטאמענט פון דער שטאטישער קאלאניזאציע ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע און געוועזענער בירגער מייסטער פון תל־אביב'ער שטאט־ראט, ה' דיזענהאף האט צוגעשיקט א בריף צום פראפ. ווייצמאן, אז ער רעזיגנירט פון זיין אמט אלס מיטגליד פון ציוניסטישען עקזעקוטיוו.

ה' דיזענהאף מאטיווירט זיין דימיסיע דערמיט, וואס בעת ער האט מסכים געווען איבערצונעהמען דעם אמט אין עקזעקוטיוו, האט ער געשטעלט געוויסע בעדינגונגען, פון וועלכע ער האט געמאכט אפהענגיג דאס איבערנעהמען דעם אמט.

צווישען די דאזיגע פאדערונגען איז געווען 1) אז דער דעפארטאמענט פאר שטאטישער קאלאניזאציע זאל זיין פולשטענדיג אויטאנאם, 2) עס זאל אונטערגעשטיצט ווערען די פריוואטע איניציאטיוו, 3) מ'זאל העלפען די קאלאניזאציע פון מיטעלשטאנד. צוליב דעם, וואס די דאזיגע פאדערונגען זענען נישט אויסגעפיהרט געווארען, קען ער נישט ווייטער פערבלייבען אין עקזעקוטיוו.

מין. סקלאדקאווסקי זארגט דערפאר, אז דער עולם זאל זיך נישט לאנגווייליגען אין די מלוכה־ביוראען.

(פ) די לאקאלע מאכט האט בעקומען א צירקולאר פון א. נערען־מיניסטער, לויט וועלכען די מאכט דארף איינהענגען אין די ווארטע־זאלען פון די שטעטישע אמטען פערשידענע בילדער, מאלערישע פארשטעלונגען פונ'ם סטאטיסטישען וואקס פון דער ווירטשאפטליכער אנטוויקלונג פון לאנד, סטאטיסטיק פון געבארענע, טויט־פאלען, פערברעכענס א. א., כדי די פעטענטען זאלען זיך נישט לאנגווייליגען, ווארטענדיג אין אמט אויף דער ריי.

קאנטראלע פון ארבייטס־אינספעקטאר

צי די אנגעשטעלטע בעקומען געצאהלט פאר איבערשעהן.

(§) דער הויפט־ארבייטס־אינספעקטאר האט צוגעשיקט א צירקולאר צום לאדזער ארבייטס־אינספעקטאריאט וועגען אבהיטען, אז די באנק־אנגעשטעלטע זאלען בעקומען לויט'ן געזעץ פאר איבערשעה'ן 50 פראצענט מעהר פון די נארמאלע שכירות.

דער ארבייטס־אינספעקטאר דארף אויך פעסטשטעלען צי די באנק־אנגעשטעלטע בעקומען די געזעצליכע אורלויבען.

אין די נאהענטסטע טעג וועט יעדער ארבייטס־אינספעקטאר אונטערנעמען א קאנטראל אין ד. לאדזשער באנקען, צי די אנגעשטעלטע בעקומען די געזעצליכע לוינען.

זאל פילהארמאניע
נארוטאוויטש 20.
גאסטראלען פון די בעליבטע אמעריקאנער געסט
אננא און היימאן יאקאבאוויטש
היינט, דינסטאג, דעם 26־טען יולי 9 אווענד ווערט געשפילט
אויפ'ן פערלאנג פון פובליקום צו ביליגע פרייזען
די גרינע כלה
לעבענס־בילד אין 4 אקטען מיט געזאנג און טענץ פון סיגאל.
רעזשיסירט דורך היימאן יאקאבאוויטש.
הויפט־ראלען: גאלדעלע — א. יאקאבאוויטש, זעליג — ה. יאקאבאוויטש.
ס'ווערט געזונגען פאלגענדע נומערן:
א גרוס פון רוסלאנד, קדשנו במצותיך, פרעהט אייך יורעלעך.
לעבעדיג פרעהליך, אוי ארעם (רוסישע קאפעליע), איך וויל זיך שפילען.
עס נעמט אנטייל פרויען: בעזמאן, מאכאראווסקא, מאדערמאן. מענער: צרעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, נייהויז, פאלענסקי, צוויליך.
געשעפטס־פיהרער: בעזמאן. בינע־לייטער: מאכאראווסקי.
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.
אכטונג פאביאניץ! דאנערשטאג, ד. 27. יולי 9 אוו. אין טעאטער לונא ווערט געשפילט מיט'ן אנטייל פון אננא און היימאן יאקאבאוויטש
דער גאט פון ליבע
בילעטען צו בעקומען ביי ה' ליפינסקי.

ציוניסטישע ארגאניזאציע
אין לאדז.
פילהארמאניע־זאל
נארוטאוויטש־גאס 20
מיטוואך כ"ז תמוז ה. 27. ד. ח. 8.30 א זייגער אווענד קומט פאר — א
גרויסער מיטינג
דער 15. ציוניסטישער קאנגרעס און די פראבלעמען פון ארץ־ישראל־אויפבוי
מיט רעפעראטען וועלען ארויסטרעטען די מיטגלידער פון ציוניסטישען אקציאנס־קאמיטעט: פארויצענדער פון צ. ק. פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען ה' ד"ר י. ראזענבלאט
דעפ. ד"ר ל. לעוויטע (ווארשא), ד"ר מ. הינדעס (ווארשא), און דער בעקאנטער ציוניסטישער עסקן און שריפטשטעלער
בילעטען שוין צו בעקומען אין ציוניסטישען ביורא (צעגעלניאנא 4) און ביי ה' מ. ח. גנדין (נאוואמיעסקא 15).
2972

לאדזער טאגעבלאט

Lodzer Tageblatt, Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 16

אהן חילוק פון נאציע און גלויבען.

נאך לאנגע קאמפען איז די מענשהייט געקומען צו דער איינזעהונג: גלייכבערעכטיגונג פאר אלע מענשען, אהן חילוק פון נאציע און גלויבען. אלע קאנסטיטוציעס פון אלע קולטור-פעלקער ברוימען זיך מיט דעם דאזיגען אידעאלען פרינציפ. אבער ווי אידעאל דער פרינציפ איז אין זיין פארם, נאך „אידעאלער" איז פערבליבען זיין אינהאלט אין א סך לענדער און ביי א סך פעלקער. פונ'ם שעהנעם פרינציפ איז געווארען דער נעבעכסטער תירוץ.

ווי אנדערש קלינגט דער פרינציפ אין דעם אויפרוף פון אלוועלטליכען ציוניסטישען עקזעקוטיוו, וועלכער איז פערעפענטליכט געווארען אין דער פרעסע. דער ציוניסטישער עקזעקוטיוו פאדערט הילף פאר די געליטענע פון דער ערד-ציטערניש אין ארץ-ישראל. הילף פון יודען פאר די נעליטענע אהן חילוק פון גלויבען און נאציע, פאקטיש ס'רוב — אראבער. אט דא ערשיינט יענער אידעאלער זאץ נישט בלויז אין זיין פארם, נאר פול און גאנץ אין זיין הערליכען אינהאלט.

די קריסטליכע וועלט איז שטאלץ אויף איהר לעהרע, וועלכע הייסט פאר שטיינער אבגעבען ברויט. דער ציוניסטישער עקזעקוטיוו פאדערט אויף צו פראקטישער פערווירקליכונג פון יענעם פרינציפ, וועלכער איז ביי א סך קריסטליכע נאציעס פערבליבען א פוסט ווארט. און מיר זענען שטאלץ דערויף, אז מיר, די שוואכע און נידעריגע, האבען די מעגליכקייט צו בעווייזען, אז מיר מאנען נישט בלויז פארדערן, נאר אויך ערפילען שעהנע געבאטען. זאל די תשובה פון דער יודישער בעפעלקערונג אויף דעם אויפרוף פון ציוניסטישען עקזעקוטיוו ווערען דער מאנומענט פון יודישער עטיק און מענשען-ליבע. נישט נאר אין ווארט, נאר קרבן — און דער טאט.

* * *

פאליטישע נביאות.

אויב א האלבער נביא איז א גאנצער נאר, וואסזשע איז א גאנצער נביא? עס וואלט צוליב דעם כדאי געווען זיך נישט לעכערליך צו מאכען און נישט צו שפילען אין פאליטישע נביאות ווענען דער מעגליכער געשטאלטונג פון די פאליטישע פערהעלטנישען ביי אונז אין לאנד פאר דער נאהענטסטער צוקונפט. אזוי אבער ווי די פאליטישע לאגע ביי אונז איז אזעלכע, אז מען קאן גארנישט וויסען, האלט די פרעסע אין איין אנשטויסען זיך. מען שטויסט זיך אן, צי און ווען דער סיים וועט אויפגעלייזט ווערען, מען שטויסט זיך אן ווענען ענדערונגען אין דער רעגירונג און ווענען די וואהלען צום קומענדיגען סיים. אלץ זענען דאס האלבע, אדער גאנצע נביאות, ד. ה. נאנצע, אדער מעהר ווי גאנצע נארישקייטען. די פרעסע האט געבראכט ווידער אנאינטערעסאנטע ענדערונג אין דער רעגירונג. עס הייסט, אז דער פאסט-מיניסטער מיעדזינסקי, וועלכער איז לעצטענס שטארק בעקעמפט געווארען פאר'ן איינפיהרען די טעלעפאן-ליטשניקעס, און איבער וועלכען מען האט דערפאר שוין נביאות געזאגט, אז ער האט זיין פאליטישע קאריערע אבגעשפילט — זאל ווערען אינערן-מיניסטער...

אויב די ידיעה זאל זיך ארויסווייזען פאר אמת, וואלט דער פאקט געהאט א וויכטיגע בעדייטונג. פון לאנג האט מען בעטראכט ה' מיעדזינסקי'ן פאר'ן קומענדיגען אינערן-מיניסטער אויף דער צייט פון וואהלען. ער איז דער פעהיגסטער צו ווערען דער „וואהל-מיניסטער" פון דער רעגירונג. אזוי ארום וואלט זיין נאמינאציע בעדייט א בולט'ער צייכען, אז אלע קלאנגען וועגען פערלענגערען די סיים-קאדענץ און אבלענגען די סיים-וואהלען זענען פוסטע. מיר האלטען נאהענט פאר נייע סיים-וואהלען.

דער, ד"ר א. איינזלער.

געשטארבען אן'אנגעזעהענער יודישער קולטור-טוער.

קאוונא. (י.ט.א.) דא איז געשטארבען אין עלטער פון 38 יאהר דער אנגעזעהענער יודישיסטישער קולטור-טוער און ליטעראט ה' חיים ראבאלאוויטש. ער איז געווען רעדאקטאר פון די פאלקיסטישע וואכענבלעטער „אונזער צייט", „נייעס" א.א.וו. ער האט געגרינדעט א יודישען פערלאג מיטן נאמען „ליכט". די לעצטע צייט האט ער געהאט א בוך-האנדלונג. זיין פריה-צייטיגער טויט האט ארויסגערופען אין שטעדטל גרויס טרויער.

פערברענט געווארען יודישע ארכיון-אוצרות ביי דער ווינער רעוואלוציע.

ווין. (י.ט.א.) אין פערברענטען מלוכה-ארכיון אין יוסטיץ-פאלאץ זענען פערניכטעט געווארען הונדערטע טויזענדער אקטען און דאקומענטען מיט יודישען אינהאלט פון אויסערגעוועהנליכען היסטארישען ווערט. איינציגע יודישע יודישע היסטאריקער האבען ערשט אין די לעצטע יאהרען אנגעהויבען דורכצופארשען די יודישע מאטעריאלען פון דעם ארכיון. וועלכער האט געהאלטען 6 מיליאן אקטען. דער גרעסטער טייל פון יודישען מאטעריאל איז געבליבען נישט געבענדעלט און איז צוזאמען פערלוירען פאר דער יודישער געשיכטס-פארשונג. ווי, למשל: אלע דאקומענטען בנוגע דער יודישער בעפעלקערונג פון גאליציען און בוקאווינא פון 1772 ביז'ן יאהר 1850; דער גאנצער אקטען-אוצר פון 400 יאהר וועגען די יודען און מעהרען, בעהמען, שלעזיען, טראנסילוואניען, ווי אויך פון אלע עסטרייכישע פראווינצען צוזאמען מיט איטאליען. דאס היסטאריש וויכטיגסטע איז געווען דאס אמאליגע „יודענאמט" אין דער טאלעראנץ-צייט; א מאסע אקטען פון דער יודישער געשיכטע אין ווענעציע און פון די איבריגע איטאליענישע פראווינצען, וואס האבען א מאל געהערט צו עסטרייך. זעהר וויכטיגע יודישע דאקומענטען פון די ארכיוען פון די אלטע קייזערליכע קאנצעלייען, איידער ס'איז נאך געווען מיניסטעריום אין עסטרייך און אונגארן.

אינטערעסאנט איז, אז דער גאנצער מלוכה-ארכיוו האט געהאט לויט'ן טריאנאנער-טראקטאט נישט עסטרייך אליין, נאר אלע סוקצעסיאנס-מלוכות. די עסטרייכישע רעגירונג איז געווען בלויז די בעפולמעכטיגטע פערוואלטערין, ווייל עס איז נישט מעגליך געווען דעם ארכיוו אויפצוטיילען און פונאנדערצורייסען. עס וועט נאך זיין דערביי א דיפלאמאטישער סכסוך צווישען די אינטערעסירטע מלוכות.

ווי אנדערע מאכען געשעפטע מיט סאוויעט-רוסלאנד.

און וואס טוט פוילען?

דער סאוויעטישער האנדעלס-פאר-שטעהער אין ריגא ה' שעפצאוו האט אויפגענומען די פארשטעהער פון דער ריגער פרעסע און האט זיי אינפארמירט וועגען די ערשטע שריט, וואס די טארגפרעדסטווא האט אונטערגענומען, כדי אינצט שוין צו פערווירקליכען דעם געשלאסענעם האנדעלס-אפמאך.

ה' שעפצאוו האט ערקלערט, אז די ריגער טארגפרעדסטווא איז בעפולמעכטיגט פון קאמיסאריאט פאר'ן אויסערן האנדעל שוין אינצט נאך פאר דער ראטיפיצירונג פון האנדעלס-אפמאך מצד דעם לעטלענדישען סיים, — איבערצוגעבען די לעטלענדישע אינדוסטריעלער א ריזיגע בעשטעלונגען, וואס זענען פאר-אויסגעזעהען אין לעטלענדיש-סאוויעטישען האנדעלס-אפמאך.

אינגאנצען איז דער אפמאך געשלאסען אויף 5 יאהר. פאר דער צייט איז די טארגפרעדסטווא מחויב לויט'ן קאנטראקט צו בעשטעלען ביי די לעטישע פירמעס אנ'ערך אויף 15 מיליאן רובל. די בעשטעלונגען וועלען געמאכט ווערען מצד די טארג-פרעדסטווא איינציגע מאל א יאהר.

דער טארגפרעד שעפצאוו פערזיכערט, אז די קאנטראקטען וועלען שטרענג אפגעהיט ווערען — „מיר זענען, ערקלערט ער, נישט קיין פריוואטע סוחרים, נאר א מלוכה-אפאראט. מיר באנקראטירען נישט!" און אויב א פון אונז אונטער-געשריבענער קאנטראקט מיט פריוואטע פירמעס, אדער התחייבות, וואס מיר האבען די פירמעס געגעבען, וועט פון אונז נישט זיין אויסגעפיהרט, וואט עס זיך רעכענען פאר א פאליטישען פער-ברעכען.

ווען עס זענען אונטערגעריסען געווא-רען איניגע דיפלאמאטישע בעציהונ-גען מיט ענגלאנד, האט עס נישט גע-האט קיין שייכות צו די פריוואטע פיר-מען, מיט וועלכע מיר האבען געשלא-סען אונזערע קאנטראקטען, און וועלכע מיר פיהרען נאך עד היום אויס.

„איצט, אז מיר האבען געשלאסען א האנדעלס-אפמאך מיט לעטלאנד אויף אזעלכע גינסטיגע פאר אונזער לאנד בע-דינגונגען, איז עס פאר אונז נישט א פאליטישער שריט, כדי צו פערשטארקען די פריינדליכע בעציהונגען צווישען דעם סאוויעטען-פערבאנד און די באלטישע מלוכות, נאר אן'אנהויב פון נארמאלע, ווירטשאפטליכע בעציהונגען צווישען צוויי טעריטאריעל-שכנות'דיגע מלוכות."

לויט די ערקלערונגען פון ה' שעפ-צאוו האט די סאוויעטישע טארגפרעד-סטווא בעשלאסען שוין איצט, ווען עס ווערט אין ראטען-פערבאנד אויסגעארבייט די נייע אמנפיהר-פראגראם אויפ'ן קומענדיגען יאהר, איינצושליסען מעה-רערע לעטלענדישע אינדוסטריעלער אין דער רייהע פון די אויסלענדישע פירמעס, וועלכע האנדלען מיט סאוויעט-רוסלאנד.

צו דער ערקלערונג פון סאוויעטישען פארשטעהער גיט צו „ריגער פריהמאר-גען" פון זיך:

אין לעטלאנד וועט דער מאכען-גען-פרויליכער פיל גשמיות פון דעם נייעם האנדעלס-אפמאך.

מיר פרעגען איינציגע אינטערעסאנטע ציפערן וועגען די ריגער מארק-פרייזען אויף מעהרערע פראדוקטען, איידער מען האט זיי אנגעהויבען אימפארטירען פון רוסלאנד און ווי אזוי זיי זענען איצט:

זאלץ האט געקאסט 80 רובל א פוד, איצט קאסט עס פון 20—40. די פרייזען אויף גארן זענען געפאלען אויף 10 פראצענט. דער פרייז אויף בענזין — אויף 12 פראצ. פון ליטער. אויף קערא-סין — 13 פראצ. א.א.וו.

אויף מעהרערע רוסישע סחורות, וואס ווערען ארייננעפיהרט קיין לעטלאנד, וועלען לויט'ן נייעם פערקלענערטען צאל-טאריף, וואס איז פאראויסגעזעהען אין נייעם האנדעלס-אפמאך, די פרייזען שטארק פאלען.

און וואס, וועלען מיר צוגעבען, ווערט געטאן אין פוילען כדי וואס שנעלער צו דערפיהרען צו א האנדעלס-אפמאך מיט די סאוויעטען?

פוילישער אריסטאקראט איבער דער יודען-פראגע אין פוילען.

פון גראף יעושי מנישעק.

גראף יעושי מנישעק, וועמענס אנטיסעמיטיזם ארטיקעל מיר ברענגען דא, שטאמט פון א גרויסער מיוחס'דיגער פוילישער אריסטאקראטען-פאמיליע און איז א קרוב פון אלע איינפלוס-רייכע פוילישע מאגנאטען. ער איז בעקאנט דורך זיינע ליבערא-לע אידעען און אנשויאונגען, מחמת ביי איהם עקזיסטירען נישט קיין שום ראסען-אינטער-שיידען און אלס פוילישער פאט-ריאט זעהט ער אין דער פולער איינינונג און צופרידענשטעלונג פון אלע בירגער, וואס וואוינען אין פוילען, דאס גליק און די גע-זונטערע צוקונפט פון דער אויפ-געשטאנענער מלוכה.

אין איינעם פון זיינע רעדעס האט גענעראל דאמירינג געזאגט: „ס'וואלט געווען די העכסטע צייט צו מאכען א סוף צו דער יודענהעצע, ווייל נישט זי בויט און שאפט, נאר פערקעהרט, זי רייסט איין און „פערניכטעט". אט די עפליכע פשוט'ע ווערטער וואלט זיך נישט איינער פון אונז געדארפט גוט איינחזר'ען.

דער אנטיסעמיטיזם מיט זיינע ברו-טאלע און אומקולטורעלע אויסוואוקסען איז פאליטיש און ווירטשאפטליך שעד-ליך. ער זייעט האס און מחלוקת דארט, וואו דער אינטערעס פון דער מלוכה פערלאנגט ס'זאל הערשען איינינקייט. ער גראבט אונטער דאס ווירטשאפטליכע לעבען פון דעם אמאליגען בעגאבטען קויפמענישען פאלקסטייל. ער דערלאזט נישט די גינסטיגע געשעפטליכע ענט-וויקלונג און רויבט דעם מוט און די לוסט צו דער אזוי נוצליכער ארבייט. קיינער קאן נישט זיך ווידמען צו א פראדוקטיווער ארבייט, בעת ער איז כסדר בעדראהט און ווערט בעהאנדעלט ווי א בירגער פון דער צווייטער ראנגע.

די יודען האבען אין פוילען, וואו זיי זענען גאסטפריינדליך אויפגענומען גע-ווארען יאהרהונדערטע לאנג רוהיג גע-לעבט און געארבייט. צוזאמען מיט די דייטשען און ארמעניער זענען זיי גע-ווען דער עלעמענט, וואס האט דעם האנדעל בעטריבען און געשאפען. אינ'ם אלטען פוילען, וועלכעס איז געווען א ביישפיל פון טאלעראנץ און ריטערליכ-קייט, האט מען נישט געקענט קיין ראס-סען-האס. דאס אלטע ווארט:

Polonia est paradisum judeorum

(פוילען איז א גן-עדן פאר יודען) איז נישט געווען קיין פוסטע מליצה.

דאס נייע פוילען האט נישט מיט איר טראדיציע פונ'ם אלטען פוילען געבראכען. און דעריבער שטעקט דער גרויסער קאפיטאלער פעהלער.

א פאלק מוז אין זיין פאליטיק זיך רעכענען מיט'ן גייסט פון דער צייט — און טאר דערביי נישט פערלייקענען די גרונד-יסודות פון זיין כאראקטער, וואס האבען געבילדעט זיין גרויסקייט און זיין רוהם.

מען איז ביי אונז ארויף אויף א וועג, וואס פיהרט דירעקט צום פערדערבען און קען בעצייכענט ווערען אלס מאראליש-עטישער זעלבסטמארד. אונטערזוכענדיג, וועלכעס איז דער מקור פונ'ם היינטיגען אנטיסעמיטיזם, איז דער פועל-יוצא פון דער פאלשער ריכטונג. נישט ראסען-האס און נישט די שנאה צו דער רע-ליגיע, זענען די הויפט-מאטיווען פונ'ם אנטיסעמיטיזם און די סבה צו דער יודען-העצע ביי אונז, נאר קנאה.

אין מיין ארבייט:

The Iewish Question in my Polish Fatherland.

(די יודען-פראגע אין מיין פוילישען פאטערלאנד), וועלכע איך האב זיינער צייט פערעפענטליכט, האב איך בעהאנ-דעלט אויספיהרליך אט דעם דאזיגען ענין. איך וויל איצט נאר קורץ בעריהרען דאס דאזיגע טעמא.

מען האסט און מען איז מקנא די יודען פאר זייער געלד און פאר זייער מאכט, פונקט ווי מען האסט יעדען בע-זיצער פאר זיין קאפיטאל. מען פער-געסט אבער דערביי, אז יעדעס לאנד האט אזעלכע יודען, וועלכע עס פערדינט. דאס הייסט, וועלכע עס האט זיך אויס-געצויגען. אומעטום, אלזא אויך ביי אונז, זענען די יודען געוועהן געצוואונגען יאהרהונדערטער כסדר זיך אפצוגעבען מיט האנדעל און מיט געלד-געשעפטען. די יודען האבען דעם דאזיגען צוואנג דורך זייער אינטעליגענץ פערוואנדעלט אין—געלד. מאכען זיי דערפאר א פאר-וואורף, איז אי אונלאגיש אי אומגערעכט.

דער יוד איז זעהר סאלידאריש. די דאזיגע סאלידאריטעט און געגענזייטיגע הילפס-בערייטשאפט איז דאך אבער א גרויסע מעלה. הלואי וואלטען אויך מיר דאס געהאט. מיר זענען אין בעגענזייטי-גען ענין איינער דעם אנדערן צו שא-דען און דאס איז די סבה פון אונזער ווירטשאפטליכער און פאליטישער שוואכ-קייט און דאדורך איז אונז אזוי שווער אין אויסלאנד זיך צו ערווערבען פער-טרויען. נישט יודישע אדער דייטשע אינ-טריגעס זענען נישט די סבה, וואס מען וויל אונז ווירטשאפטליך נישט העלפען — נאר אונזערע איינענע אונגעזונדע פערהעלטנישען זענען אין דעם שולדיג ס'איז א אומזין אונזערע יודישע מיט-בירגער צו מאכען פעראנטווארטליך דער-פאר. די יודען זענען אממייסטען פער אינטערעסירט דערין, אז די עקאנאמישע פערהעלטנישען זאלען זיך בעסערען, מחמת דער האנדעל וואלט דאך אין ערשטער רייה נוצען געצויגען למשל פון א גרויסער אויסלענדישער הלואה.

פוילען איז נישט ארומגערינגעלט פון קיין כינעזישער מויער און ס'איז נישט די שולד פון די יודען, וואס די אויס-לענדישע בירזשעס און וועלט-מאגנאטען זענען צו אונז נישט גוט געשטימט. ס'איז לייכט צו פערשטעהן, פארוואס די דאזיגע געלד-מאגנאטען, וואס שטאמען לרוב פון יודען, האבען נישט קיין גוט הארץ אויף אונז, בעת זיי דערען, א אזא רירענדיגער טייל פון דער בעפעל-קערונג ווערט שלעכט בעהאנדעלט; פיל סודסקי און בארטעל האבען דאס פער-שטאנען; זיי האבען געשטראכען דעם אנטיסעמיטיזם פון זייער פראגראם און זיי שטרעבען צו בעהאנדלען די יודען אלס פולע בירגער. פארלויפיג זענען עס נאך האלבע מיטלען. אבער אויך די דאזיגע האלבע ארבייט האט שוין פער-העלטנישמעסיג גוטע פירות געבראכט.

די טאלעראנץ פון פוילען, פוילענ'ס גרויסקייט און עקאנאמישע ענטוויקלונג פערלאנגען קאטעגאריש, אז מען זאל אבהיטען די קאנסטיטוציע, וועלכע גא-ראנטירט גלייכע רעכט פאר אלע ביר-גער אן שום חילוק, און אנשטאט דער הערשענדיגער אומאיינינקייט קאן קומען א פולע אחדות.

צו דעם צוועק שרייב איך די דאזיגע ווערטער, נישט אכטענדיג דערויף, וואס די פאנאטיזירטע „פאטריאטען", וואס זענען געוואוינט צו כאפען פיש אין טומלע וואסער, וועלען זיכער מיט זיי נישט צופרידען זיין.

עמיר אבדולא פערארדנעט א תענית אין עבר-הירדן.

ירושלים. (י.ט.א.) דער עמיר פון עבר-הירדן אבדולא האט פערארד-נעט אן'אלגעמיינעם דריי-טאגיגען תענית אלס צייכען פון טרויער צוליב דער שרעקליכער ערד-ציטערניש אין ארץ ישראל און עבר-הירדן. אין אלע געבעטס-הייזער וועלען אבגעהאלטען ווערען טרויער-גאטעסדינסטען.

לויט דער פעראָרדנונג פון עמיר וועט יעדע פערזאן, וועלכע מען וועט טרעפען אין דער צייט פון תענית ביים עסען בפרהסיא, בעשטראפט ווערען מיט 6 חדשים תפיסה.

די צעצווייאונג פון „הבימה"

פון ד"ר א. מוקדוני

II.

מיין מיינונג און וואונש וואלט גע-ווען, אז די „הבימה" זאל זיך צוטיילען בלויז פיזיש אויף צוויי טעאטערס. גייס-טיג זאלען זיי בלייבען איין טעאטער, ד. ה. זיי זאלען האבען איין קינסטלע-רישע לייטונג, ווי סטאניסלאווסקי האט געטאן מיט זיינע סטודיאס.

אבער עס איז שוין די טבע פון מענשען אזוי — קומט צו א חלוקה מוז מען זיך צוקריגען אויף טויט און צורייסען זיך ביז'ן לעצטען פאדים.

איך האף נאך אבער אלץ, אז דער ברוגז וועט אריבער און די צוויי „הבימה'ס" וועלען זיך פארט קינסטלע-ריש פעראייניגען, ווייל דאס קען זיי ברענגען גרויסע נוצען; זיי קענען האבען א געמיינזאמען רעפערטואר און קענען העלפען איינע די אנדערע אין דורכפיהרען א ליניע אין די ווייטערדי-גע ארבייטען.

איצט וועגען דער משונה'דיגער בע-ציהונג צו אמעריקא:

קומען קיין אמעריקע קינסטלער הוי-בען מיר אן צו קוקען אויף זיי ווי אויף זעלבסטמערדער.

מיר זענען זיכער, אז אמעריקא איז א קטלנית, א מערדערין פון קינסטלער און פון קונסט.

האט מען שוין בעצייטענס אנגעהוי-בען בעוויינען דעם טייל פון דער „הבימה", וואס האט בדעה צו בלייבען דא א געוויסע צייט. מען בעוויינט די שוישפילער שוין ווי בר-מנן'ס.

מערקווירדיג דערביי איז דאס, וואס די אלע מקוננים האלטען זיך אליין דווקא פאר קינסטלער, וואס זענען אויס-געוואקסען אין אמעריקא און שאפען אין אמעריקע. אמעריקע האט זיי נישט דערמארדעט, נאר פערקעהרט — זי האט זיי בעלאזען אויפבליהען און

פונאנדערהאקען זיך. אבער די אמעריקע האט אין אזוי לייכטזיניג זיי, איז א קטלנית צו אנדערע.

מיט דער דאזיגער משונה'דיגער בע-ציהונג צו אמעריקא שטויסען מיר זיך אן טאג-טעגליך.

עס איז מען גרייט צו אונטערשיקען די „הבימה" מיט א ברכה קיין מאסקווע, קיין פאלעסטינע, קיין בערלין און וואו איהר ווילט, אבי זי זאל אין אמעריקא נישט בלייבען.

און מען שרעקט זיי:

אמעריקא וועט אייך אויפעסען. דער בייזער קינסטלער-פרעסער עגקעל סעם וועט אייך איינשלינגען.

און אויסען איז מען מיט דעם צו אבהיטען טאקי אונזערע קונסט-שאפו-נגען פון אמעריקא'ס בייז אויג, פון דעם מכשפה'דיגען דאלאר-אויג.

די דריי מיליאן אמעריקאנער יודען דארפען גארנישט און ווילען גאר נישט.

דערזעהט מען עפיס א רעכטע זאך אין אמעריקא, וויל מען איהר תיכף אויסריכטען אדער קיין ארץ-ישראל אדער קיין מאסקווע.

אלא וואס אין אמעריקא דווקא איז אויסגעוואקסען א יודישער טעאטער, א יודישע פרעסע און אנדערע קולטו-רעלע און קינסטלערישע אינסטיטוציעס — דאס געהט מען פערביי.

און איך האב מורא, אז אונזערע הייסע זארגער פאר דער יודישער קונסט, וואס זענען גרייט צו געבען יעדען יו-דישען קינסטלער א רייזע-בילעט קיין מאסקווע אדער פאלעסטינע, ווילען האבען יודישע קונסט וואס ווייטער פון די אויגען...

ביי אונז זענען דא זעהר פיל פער-טרעטער פון יודישער קונסט און ווייסע

לענדער, אבער נישט ביי זיך אין דער היים...

איך מוז א פנים זיין א זעהר ביזע-רער עגאאיסט; איך בין זיך מודה, אז איך וואלט וועלען האבען א „הבימה" אין אמעריקע.

אין ארץ ישראל וועט מסתמא זיין א „הבימה", דערווייל איז נאך נישט פאר די כוחות פון ארץ ישראל צו אויס-האלטען א טעאטער ווי די „הבימה".

אמעריקא, בין איך זיכער, קען אויס-האלטען אזא טעאטער.

מיין זיכערקייט נעהמט זיך אפשר דערפון, וואס איך וויל שטארק האבען אזא טעאטער אין אמעריקע.

על כל פנים דארפען מיר דאך נישט טרייבען קיין קינסטלער פון אמעריקע — על כל פנים דארפען מיר דאך נישט לעגען קיין שווערע שטיינער אויפ'ן הארצען פון די קינסטלער, וועלכע ווי-לען דורכברעכען א וועג פאר א בעסע-רען טעאטער אין אמעריקא.

אמעריקע האט דעם גרעסטען יודי-שען קיבוץ און יעדער נאציאנאלער קינסטלער זוכט א יודישע סביבה.

„די „הבימה" האט אין מאסקווע גע-האט צו קעמפען מיט דער פרעמדער סביבה און זי האט אין איהרע ענגע פיר ווינקעלעך געשאפען א סביבה.

איז אויב זי האט אויפגעהאלטען דעם דרוק פון דער מאסקווער פרעמ-דער סביבה, וועט זי אין אמעריקע גע-וויס ביישטעהן דעם „פרעמדען" דרוק.

און עס דארף זיין אונזער אלעמענס וואונש, אז די „הבימה" זאל מאכען א פרוב אין אמעריקא.

און זאל דער טייל, וואס האט דעם מוט צו בלייבען אויף א צייט דא און פראבירען שאפען מיט זיין ערנסט און ברען, קריגען אונזער ברכה און הער-צליכסטע שטיצע.

—0—

א מערקווירדיגער בעל-תשובה.

קריסטליכער פערגוואלדיגער פון א יודישער טאכטער ווערט גע-פיינט אין טורמע פון חרטה און בעשליסט זיך מגייר צו זיין און חתונה האבען מיט זיין קרבן.

ווילנע. גאניץ בעראוויץ (א שטעטעל אין ווילנער קרייז), קלינגט איצט מיט פאלגענדע אויסטערלישען פאל: א טרויעריגער טראגעדיע, וועלכע האט זיך צוגעטראגען מיט א יאהר 4 צוריק אין דער אנגעזעהענער דארטיגער יודישער משפחה. לעווין און זיך איצט פערענדיגט.

ביי די לעווינ'ס איז געווען זעהר א שעהנע טאכטער, ביילע, איצט 22 יאהר אלט. מיט 4 יאהר צוריק האט א זין פון א שלאכ'טישען גוטס-בעזיצער, א קריסט, געווארפען אן אויג אויף דער שעהנער ביילען, מיט וועלכער ער האט שפעטער זיך אויך בעקענט. איינמאל האט דער קריסטליכער בעקאנטער איינגעלאדען ביילע ל. אויף א שפאציר אין וואלד, דארט האט ער זיך געווארפען אויפ'ן יונגערישען מיידעל און זי פערגוואלדיגט.

וועלענדיג בעהאלטען איהר חרפה, האט ביילע ל. פון איהר א אומגליק קיינעם אין שטוב א צייט לאנג נישט דער-צעהלט ביז ענדליך זי איז געווארען שוואנגער און דאן האט זי מעהר נישט געקאנט בעהאלטען איהר אומגליק און אויסגעזאגט, וואס מיט איהר איז געשעהן.

געגען פערגוואלדיגער איז דאן פערפיהרט געווארען א פראצעס און ער איז פער'משפט געווארען אויף א לענגערען טערמין טורמע.

ביילע ל. האט דערווייל געבוירען א טויט קינד. נאכ'ן קומפעט איז ביילע ל. ארויסגעפאלען אין א מרה-שחורה. זי האט זיך געפיהלט, ווי א פערפלעקטע און דאס אזוי פערבראכט איהרע טעג און איינזאמקייט און פערשטויסענקייט.

דערווייל איז ארויס פון טורמע איהר פערגוואלדיגער, געשטאנען צוריק אין באראוויץ צו ביילע'ס ל.'ס עלטערן און געמאלדען זיי, אז ער האט חרטה אויף זיין חטא און אז ער איז גרייט צו פערגלעטען די גרויסע עולה, וואס ער האט בעגאנגען געגען זייער טאכטער מיט דעם, וואס ער וועט זיך מגייר זיין און חתונה האבען מיט איהר.

אין שטעטעל האט דאס ארויסגערופען א גרויסע סענסאציע. ביילע ל.'ס עלטערן, ווי אויך די אומגליקליכע, האבען מסכים געווען צום קריסט'ס פארשלאג און מען האלט שוין דארט ביים פאהרען בקרוב אין א גרעסערע שטאט ארויסצופיהרען די פארמאליטעטען פון מגייר זיין זיך נאך וואס ס'וועט אויך פארקומען די חתונה.

וואולקאנען א'ארץ-ישראל אין אמאליגע צייטען.

פון ישראל ווינלעז.

נאך דער ערד-ציטערניש אין ארץ-ישראל, וואס האט יערענפאלס געמאכט נישט קיין קליינעם שאדען, מעלדען שוין די לעצטע ידיעות, אז אין עבר הירדן נישט ווייט פונ'ם ים-המלח איז אויסגעבראכען א וואולקאן.

די נעהנטערע פרטים זענען נאך נישט בעקאנט. מען ווייסט נאך נישט, צי האבען מיר דא צו טאן מיט א רעגעלמעסיגען וואולקאן, וועלכער איז אויפגע געעפענט געווארען, אדער איז דאס אפשר איינער פון די פערלאשענע פייער שפייענדיגע בערג, וועלכע זענען לרוב געווען אין דעם לאנד.

מען ווייסט דאך, למשל, אז דער איינציגער טעטיגער וואולקאן, וואס געפינט זיך אין אייראפא — דער וועזוו, איז אין די צייטען פון דער רוימישער מלוכה געהאלטען געווארען פאר אן אויסגעלאשענעם וואלקאן און ערשט אין יאהר 63, לויט דער קריסטליכער צייטרעכנונג האט ער אנגעהויבען ווידער טעטיג צו זיין און איז דעמאלט ווידער אויסגעבראכען מיט אזא ירגזון, אז די צוויי בעריהמטע גרויסע שטעט הערקולאנום און פאמפעא זענען געווען צושטערט און פערשיט געווארען.

אז אין ארץ-ישראל האבען עקזיסטירט פייער-שפייענדיגע בערג איז קיין שום ספק נישט.

דערויף ווייזען די פיל פסוקים אין תנ"ך, וואס רעדען וועגען ערד-ציטערניש און וואלקאן-אויסברוכען. בפרט איז בעוואוסט, אז ארום ים המלח האבען זיך געפונען די צוויי שטעט סדום ועמורה, וועגען וועלכע ס'ווערט דערצעהלט אין פסוק: וה' המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש... (גאט האט געמאכט אראפרעגענען פונ'ם הימעל אויף סדום און עמורה שוועבעל און פייער). די מליצות און די אלע פערגלייכונגען אויף די וואולקאנען, וואס קומען אפט אין תנ"ך פאר, בעווייזען בולט, אז דאס פאלק האט געקאנט דאס וועזען פון די וואולקאנען פון אייגענער בעאבאכטונג און אז זיי זענען פאר זיי לגמרי נישט געווען פרעמד.

אזוי למשל זאגט ישעיהו (י"ג י"ג): על כן שמים ארגיז ותרעש הארץ ממקומה (איך וועל אויפטרייסלען די הימלען און ס'וועט אויפציטערן די ערד פון איהר ארט). ירמיהו זאגט נאך שארפער (נ"א כ"ה), בשעת ער רעדט וועגען בבל, רופט ער עס אן הר-שרפה. (א ברענענדיגער בארג).

אין תהילים, בשעת ער מאלט די אלמאכט פון גאט, דריקט ער זיך אויס: המביט לארץ ותרעד, יגע בהרים ויעשנו (תהלים ק"ד ל"ב) ער קוקט צו ערד און זי ציטערט שוין, ער רירט אן די בערג און זיי רויכערן שוין. אזא בילד קאן א דיכטער ענטווארפען נאר דעמאלס, ווען דער נאטור-פענאמען איז איהם און זיין אומגעבונג בעקאנט.

נאר אונטערשטאנד זענען די ידיעות, וואס דער עלטסטער יודישער היסטאריקער יוסיפוס פלאוויוס דערצעהלט אונז וועגען דעם אויסברעכען פון וואולקאנען אין ארץ-ישראל. אזוי דערצעהלט ער למשל אין זיין בוך (דיע אנטיקוויטאטעס) אז אין די צייטען פון עוזיהו המלך (און דער צייט פון ישעיה הנביא) איז געווען א גרויסער וואלקאן-אויסברוך ביי ירושלים און אויך אין זיין בוך „דע בעלום" קאפיטעל 16 ברענגט ער, אז בעת הורדוס האט געפיהרט מלחמה מיט די אראבער און די ערשטע יאהרען פון זיין רעגירונג, איז געווען אן ערד-ציטערניש און א קאטאסטראפע, ביי וועלכער ס'זענען אומגעקומען בערך 10.000 מענשען...

אין דער תפלה פונ'ם כהן גדול, וועלכער האט מתפלל געווען פאר'ן גאנצען יודישען פאלק בכלל און פאר די יודען פון ארץ-ישראל בפרט, קומט פאר דער כאראקטעריסטישער זאץ: ועל אנשי השרון היה אומר: יהי רצון שלא יהיו בתיהם קבריהם... (פיוט שטאמט פון ויקרא רבה פ' כ') אויף די מענשען, וואס האבען געוואוינט אין טאל שרון, וואו ס'האבען זיך געפונען טעטיגע און נישט טעטיגע וואולקאנען האט דער כהן גדול געבעטען, אז זייערע היימער זאלען נישט פערבלייבען זייערע קברים, דאס הייסט זיי זאלען נישט פערשיט ווערען צוזאמען מיט זייערע היימער לעבעדיגערהייט...

אבער פונקט ווי איטאליען איז א שעהן און א בליהענדיג לאנד טראץ עס האט דעם וועזוו, אזוי איז ארץ-ישראל געווען און וועט זיין דאס לאנד, וואס פליסט מילך און האניג, נישט קוקענדיג אויף די קאטאסטראפען וואס קומען פאר.

ס'איז א פאקט, אז אין שכנות פון די וואולקאנען געפינען זיך גרויסע מינעראלע אוצרות, וועלכע מאכען די בעפעלקערונג רייך. באם ס'וועט זיך ארויסווייזען, אז דארט ווערט ווידער אן'אפגעלאשענער וואלקאן טעטיג, וועט מען וויסען, ווי אזוי זיך איינצוארדנען און אנבאטעמען פערשיידענע שוץ-מיטלען, פרי צו זאגען פאר קאטאסטראפען און דאס לעבען פיהרט זיך ווייטער אויף זיין אלטען שטייגער.

קיין סבה אויף נאכצוקלערען און מורא צו האבען איז דא באין אופן נישט פארהאן.

וואיקאוו'ס סוד איז קבר.

דער ערמארדעטער סאוויעטישער אמבאסאדאר אין ווארשא איז געווען דער איינציגער, וואס האט געוואוסט גענוי, ווי אזוי דער צאר איז געטויט געווארען.

„ראבאטניק" שרייבט:

דער טראגיש-אומגעקומענער רוסישער געזאנדטער וואיקאוו, האט מיטגענומען אין קבר דעם סוד פון דער ערמארדונג פון רוסישען צאר ניקאלאי דעם 2-טען. קיינער האט נישט געוואוסט אזוי גוט ווי ער, די סיבות און דעם אופן ווי אזוי די צארישע משפחה איז ערמארדעט געווארען. ער איז געווען קאמיסאר אין אורען, דער צאר איז ערמארדעט געווארען.

וואיקאוו איז דאן געשטאנען אין כסדר'דיגער פערבינדונג מיט'ן פיהרער פון דער מאסקווער „טשערעזוויטשאייקע", קאמיסאר סווערדלאוו. עס איז אייגענטליך בעוואוסט פארוואס די באלשעוויקעס האבען ערמארדעט די צארישע משפחה. קאלטשאק'ס פאלקען האבען זיך דערנעהנטערט צו יעקאטערינבורג, און דער סאוויעט אין אורעל האט מורא געהאט מ'זאל נישט ארויסבעפרייען דעם צאר מיט זיין פאמיליע, און זיי זאלען מעגליכען צו אנטלויפען קיין אויסלאנד. עס איז דעריבער בעשלאסען געווארען אלעמען אויסצוהרגענען.

ווען קאלטשאק'ס מיליטער האט פערנומען יעקאטערינבורג, האט מען געפונען א צעטעלע, אונטערגעשריבען פון וואיקאוו'ן, אין וועלכען ער מאלדערט ארויסצוגעבען שוועבעל-זייערע, וועלכע איז בענוצט געווארען צום פערברענען די הרוגים. וואיקאוו זאל זיך שפעטער האבען אויסגעדריקט:

„די וועלט וועט זיך קיינמאל נישט דערוויסען, וואס מיר האבען געטון אין דער נאכט פון 16. אויפ'ן 17. יולי 1918".

א שאד, וואס וואיקאוו האט נישט געשריבען קיין טאג-בוך.

יעדשט דאן וואלטען מיר דערגאנגען דעם גאנצען אמת וועגען דער ערמארדונג פון די ראמאנאוו'ס.

לעזט, אבאנירט
— דאס —
„לאדזשער טאגעבלאט".

גאלד, בלוט און פרויען.

א ראמאן פול מערקווירדיגע איבערלעבענישען און ליידענשאפטען.

(71-טע פארטזעצונג).

— נו. דאס איז דאך נישט ווייט פון דאנען — האט דער פרעמדער געזאגט — איך ווייס, וואו דער שלאס געפינט זיך. ווען איך וועל האבען דעם בריף, וועל איך איהם צושטעלען מיט דער פאסט. האט איהר שוין געהייסען, מען זאל אייך געבען עפעס עסען?

עלווירא האט איהם אנגעקוקט פערוואונדערט. וואס געהט עס איהם אן, אויב זי האט שוין בעשטעלט, אדער נישט. דער מאן האט עס פערשטאנען און ער האט געאיילט זיך פערענטפערען.

— איך קען זעהר גוט דעם ווירט פון דאזיגען גאסט-הויז. ער איז א שוינדלער. מען מוז זאגען צעהן מאל, איידער מען בעקומט עפעס. איהר זענט געווען הונגעריג פון וועג און האט געהייסען געבען עפעס עסען. דער ווירט האט זיכער שוין פון דעם.

— איך האב ווירקליך בעשטעלט, אז מען זאל מיר דערלאנגען א גלאז צוקער-וואסער. עס איז שוין א האלבע שעה פערביי און מען האט עס מיר נאך נישט דערלאנגט — האט עלווירא געזאגט.

— האט איהר אליין געזאגט דעם ווירט, ער זאל עס אייך געבען, אבער איהר האט וועמען געשיקט?

— איך האב געשיקט מיין קאמער-מעדעל.

— נו, דאן קענט איהר ווארטען ביז מארגען — האט דער מאן געזאגט — איך וועל גיהן אליין ברענגען א גלאז צוקער-וואסער. עלווירא האט איהם געוואלט צוריקהאלטען. איידער זי האט אבער צייט געהאט ארויסצורעדען א ווארט איז דער מאן שוין פערשוואונדען געווארען.

— איך דאנק דיר, צופאטי — האט ער געזאגט צו זיך אליין — און דאנק ד-ר, וואס דו ביסט מיר געקומען צו הילף. דער באראן נאגי וועט מיר צופרידען זיין. ביז מארגען וועט אלץ זיין אין דער בעסטער ארדנונג. און מוז איהם אבער באלד מעלדען, ער וועט בעוויס קומען צולויפען.

ער איז צוגעקומען צום שענק-טיש און האט געפאדערט א גלאז צוקער-וואסער, דערביי האט ער זיך געבייזערט אויפ'ן ווירט, וואס ער איז נישט האפליך צו א דאמע.

קוים האט איהם דער ווירט דערלאנגט, וואס ער האט געפאדערט, האט ער ארויסגענומען פון דער קעשענע א קליין שעכטעל, אין וועלכען עס זענען געלעגען פינף פילען. ער האט גענומען א פיל, האט זי צוקוועטשט און אריינגעווארפען אין גלאז. דאן האט ער אויסגעמישט דאס וואסער מיט'ן לעפעלע וואס דער ווירט האט געגעבען. דאס וואסער איז געבליבען ריין, קלאר ווי פריהער.

ער איז צוגעגאנגען צו עלווירא'ן און האט זיך פערנויגט ווי א גאנץ העפליכער קאוואליער.

— זעהט איהר גנעדיגעס פרייליין! מען מוז זיין שטרענג געגען דאזיגען טעוועל.

עלווירא האט איהם געדאנקט און האט אויסגעטרונקען דאס גלאז וואסער אינגאנצען. דער מאן האט איהר געקוקט גלייך אין די אויגען אריין און האט אנגעהויבען צו דערצעהלען א לאנגע געשיכטע, ווי ער איז אמאל געפאהרען אין דער מדבר און איז געווען זעהר הונגעריג. ער איז געקומען אין א גאסט-הויז און דער ווירט האט איהם נישט געוואלט געבען צו עסען. ער האט אפגעבארט דעם ווירט און האט ארויסגעקריגען ביי איהם עסען.

עלווירא איז געווען פערטיפט אין איהרע געדאנקען און האט נישט געהערט. אדער זיך געמאכט, ווי זי הערט נישט.

— דער קאפ איז מיר עפעס שווער. איך וויל מיך צולעגען — האט זי געזאגט.

דער נידעריגער מאן מיט די שווארצע האר האט פערשטאנען, אז ער דארף אוועקגעהן. ער האט זיך פערנויגט און געזאגט:

— איך האף, אז מיר וועלען זיך נאך זעהען, איידער איהר וועט אוועקפאהרען פון דאנען.

מיט די דאזיגע ווערטער איז ער ארויסגעגאנגען פון איהר צימער.

— וואס איז מיר הצנט, רעגינא? — האט עלווירא געזאגט צו איהר קאמער-מעדעל, ווען דער פרעמדער איז אוועקגעגאנגען. איך פיהל מיך אזוי שלעכט, עפעס איז מיר, דער קאפ טוט מיר וועה. עס ווערט מיר שווער. גיב מיר א קושען! איך מוז שלאפען.

זי איז אנידערגעפאלען אויף איהר בעט ווי א דערשלאגענע.

— מיין גאט! — האט דאס קאמער-מעדעל געשריגען — דאס גנעדיגע פרייליין איז קראנק, וואו איז דער פרעמדער?

זי איז ארויסגעלאפען אין שענק, זוכען דעם פרעמדען. זי האט איהם באלד געפינען שטעהן ביים טיש.

— מיין הער! קומט מיט מיר, מיין גנעדיגעס פרייליין איז קראנק! קומט ארויף צו איהר! זעהט איהר צו העלפען.

דער פרעמדער איז ארויפגעקומען אין עלווירא'ס צימער און האט גע זעהן, ווי זי ליגט ווי א שטיק האלץ.

— נו, אויף צוועלף שעה האב איך זי פערזארגט — האט ער געזאגט צו זיך אליין — איך האף, אז ביז דעמאלט וועט דער באראן נאגי שוין זיין דא און שוין וויסען, וואס צו טון. ווען ער אבער נישט קומען אזוי גיך, וועל איך איהר מוזען געבען נאך א פיל.

ער האט זיך אומגעקוקט און דערזעהן, אז עלווירא'ס דינסט-מעדעל איז אריינגעקומען אין צימער.

— דערווייל דארף מען זי לאזען שלאפען — האט ער געזאגט — איך וועל גיהן ערגעץ זוכען א דאקטאר. איך מיין, אז מען זאל איהר גיכער שטערען און לאזען זי אויסשלאפען. עס וועט איהר בעסער ווערען.

מיט די דאזיגע ווערטער איז ער ארויסגעגאנגען פון צימער. אונטען, אין שענק, האט ער זיך געהייסען געבען טינט און פעדער און האט אנגעשריבען עטליכע ווערטער אויף א בויגעלע פאפיר. דאן איז ער צוגעגאנגען צום ווירט — קענט איהר מיר בעזארגען דעם בריף אויף דעם שלאס ראדעצקי?

— עס איז נישט נאהענט גאהן.

(פארטזעצונג קומט.)

גלח מאכט א סוף צו זיין לעבען צוליב איינשטיינ'ען און טשארלס לעווין.

ד"ר אוביק דערצעהלט אין „טאג": „דער יודישער גלח" — דאס איז געווען דער מאדנער צונאמען פון דעם אין גאנץ סלאוואקיע זעהר פאפולערען און געליבטען, אבער פון דער אנדערער זייט אויך זעהר שטארק גערודפט'ען און געהאסטען גלח קאלאי, וועלכער איז בעגאנגען זעלבסטמארד צוליב פאלגענדע צוויי סענסאציאנעלע מאטיווען: פראפעסאר אלבערט איינשטיין, דער וועלט-בעריהמטער יודישער געלערנטער, און טשארלס לעווין, דער יודישער פליהער פון אמעריקא...

די דאזיגע אומגעוועהנליכע געשיכטע קלינגט אזוי פרעמד און כמעט אומגלויבליך, אז איך מוז דערפאר שילדערן אין קורצע שטריכען דאס טראגישע לעבען און די ענטוויקלונג פון אונזער העלד, כדי די לעזער זאלען קענען פארשטעהן די סבות פון זיין טראגישען טויט...

ער איז געווען אן אויסערגעוועהנליך קאמפליצירטער מענש, דער „יודישער גלח" — און גערופען האט מען איהם אזוי נישט נאר, ווייל ער שטאמט אליין פון יודען, ווייל זיין פאטער ר' יוחנן איז אמאל געווען שמש און קברן אין דער בעריהמטער יודישער קהלה ניקאלסבורג, און ווייל ער אליין האט ביז צו 11 יאהר געלערנט אין ישיבה און געהאט א שם פאר אן עלוי אין דער גאנצער געגענד — נאר דעם דאזיגען צונאמען האט ער בעקומען קודם כל דערפאר, ווייל ער איז אויך אלע שפעטערדיגע יאהרען נאך זיין שמד, נאכדעם ווי ער איז שוין געווען אן אויסגערופענער בעריהמטער גלח, צו וועלכען מען פלעגט קומען פון אלע ארומיגע שטעט און דערנער הערען זיינע פייערדיגע זונטאגדיגע דרשות אין קלויסטער, געבליבען אינערליך א יוד, אן אמת'ער אוהב ישראל.

אין זיינע יונגע יאהרען, בעת ער איז נאך געווען א קליינשטעטלדיגער ישיבה-בחור מיט לאנגע שווארצע פאות אויף זיין אויסגעצערט בלייך פנים, פון וועלכען עס האבען ארויסגעקוקט צוויי טרויעריג-פערחלומ'טע יודישע אויגען, האט ער זיך פערליבט אין א קריסטליך מיידעל, אין דער טאכטער פון דעם שטעטלדיגען ריכטער, וועלכע האט זיך געמאכט שפאסען מיט'ן נאאיווען, אומשולדיגען יודישען בחור און האט איהם איינגערעדט, אז זי וועט חתונה האבען מיט איהם, אויב ער וועט זיך שמד'ען...

דער ראמאנטישער ישיבה בחור האט איז פשוט פערברענט געווארען פון ליבע צו דעם שעהנעם מיידעל, האט נישט קיין סך איבערגעקלערט און האט זיך טאקע באלד געשמד'ט... אבער אין דער זעלבער רגע, ווען ער איז נאר ארויסגעקומען פונ'ם קלויסטער, פול מיט ליכטיגע האפנונגען אין זיין פערליבט הארץ האט איהם בעגעגענט א חילביג געלעכטער, טאקע פון זיין הייסגעליבטער אליין, וועלכע האט איהם געגעבען אנצוהערען גאנץ דייטליך, אז זי האט די גאנצע צייט נאר חוזק געמאכט פון איהם, און אז איהר איז נאטירליך קיינמאל נישט איינגעפאלען אין ערנסט, צו פערבינדען איהר לעבען מיט עפעס א יודישען קלויזניק, א „טעלערלעקער" — מעג ער אפילו איצט שוין זיין קאטוליש...

ווי א דונער האבען די דאזיגע ווערטער געטראפען דאס פערוואונדעטע הארץ פון אונזער פערחלומ'טען, גע'שמד'טען ישיבה בחור. ער האט איצט, אין דער רגע, פערלוירען אלע וועלטען מיט איינמאל, ער האט זיך פלוצים בעפיהלט דערפעלט פערשוויגען און פערנאכטעט. ער האט מיט איינמאל דערפיהלט, אז אלע זיינע האפנונגען און לעבענסגליק זענען אויף אייביג צושטערט געווארען — און אזוי ווי צוריק אומקעהרען זיך אהיים, אין ישיבה אריין, האט ער נישט מעהר געקענט, האט ער בעשלאסען ביי זיך, אפצוזאגען זיך אינגאנצען פונ'ם מענשליכען גליק אויף דער ערד און ער האט זיך גענומען שטודירען קריסטליכע טעאלאגיע, כדי צו ווערען דערנאך א גלח...

זיין גרויסע יודישע למדות האט איהם זעהר א סך געהאלפען אויך אין זיין נייעם שטודיום, און ער האט דערגרייכט זיין ציל פיל פריהער, ווי ער האט אליין געהאפט... אבער עס פערשטעהט זיך פון זיך אליין, אז קיין אינערליכע בעפרידיגונג האט ער נישט געפיהלט און נישט געקענט פיהלען אין זיין נייעם בערוף, צווישען מענשען, וועלכע זענען איהם געווען פרעמד פון תמיד אן און מיט וועלכע ער האט נישט געהאט אויך איצט קיין שום נעהענטערען שייכות.

עס האט זיך אפט געמאכט, אז מען פלעגט דעם „יודישען גלח" בעזונדערס אין שבתים און ימים-טובים, טרעפען ארומדרעהען זיך אין די יודישע געסלעך צווישען שוהלען און בתי-מדרשים, וואו עס האבען ארומגעבלאנדושעט זיינע פערבענקטע אויגען, זוכענדיג דאס אמאליגע לעבען פון אינערליכער ריינקייט און צופרידענקייט... די אומעטיג-פרעהליכע יודישע תפילות און מזמורים האבען פער'שכור'ט זיין דורשטיגע נשמה און האבען איהם געצויגען ווי מיט א געהיימניספולען כישוף צוריק צו זיין אורשפרונג, צו זיין אלטער, פריערער היים, וואס ער האט פערלאזען — צוריק צו זיין פאלק...

לעצטענס האט ער זיך פערטיפט מיט זיין גאנצער חריפות אין איינשטיינ'ס רעלאטיוויטעטס-טעאריע — און ער איז געווארען איינער פון איהרע בעסטע קענערס, ער פלעגט פערבעטען צו זיך די אינטעליגענטע יודישע יוגענד פון שטעטעל און האלטען פאר איהר לעקציעס וועגען איינשטיינ'ס לעהרע... דער אמאליגער יודישער למדן האט מסביר געווען זיינע תלמידים די שווערסטע סוגיא איינשטיינ'ס מיט דעם זעלבען ברען, מיט וועלכען ער פלעגט מיט יאהרען צוריק זאגען זיינע עלוי'שע פשט'לעך, מחדש זיין זיינע שארפזיניגע חידושי תורה...

דער „יודישער גלח" פלעגט דערצעהלען די יודישע יונגע לייט וועגען יודישע יונגע לייט וועגען יודישע גאונים און גדולים, וואס האבען געלעבט אין אלע צייטען און וואס אויף זיי שטעהט נאך היינט אויף די וועלט... ער האט אויך דערצעהלט מיט דער גרעסטער התלהבות וועגען היינטיגע יודישע גאונים, ווי איינשטיין און אנדערע, וועלכע וועלען סוף כל סוף בעפרייען די וועלט פון די פינסטערע כוחות פון רעאקציע און אומוויסענהייט, וואס פערשקלאפען דאס מענשליכע לעבען...

לעצטענס, בעת די אמעריקאנער פליהער טשעמבערלין און לעווין זענען אריבערגעפלויגען דעם ים קטן אייראפא, האבען די טשעכישע אנטיסעמיטען, פונקט אזוי ווי די דייטשע, פוילישע און אנדערע יודען-פיינד געפיהרט א בייזיגע העצע געגען דעם „יודישען ספעקולאנט" לעווין, וועלכער האט אויסגענוצט די טעכנישע קונסט פון זיין פריינד טשעמבערלין, כדי צו מאכען פאר זיך רעק- [illegible]

דער גלח קאלאי איז איצט אויפגעשפרונגען פון זיין ארט און האט מיט העלדישען מוט אויסגעשריען פאר דעם גאנצען עולם פון גלחים און בישאפען, אז ער אליין איז שטאלץ דערויף, וואס ער איז אינערליך נאך געבליבען א יוד. ער האלט זיך געמוזט שעהמען ביז אין די טיפענישען פון זיין נשמה, ווען ער האלט געהאט באמת וועלכע ס'איז שייכות מיט אזא רעאקציאנערער, פינסטערער חברה — ער האט דערביי אנגעהויבען אויף די פערזאמעלטע גלחים — וואס האט די חוצפה צו באליידיגען דעם כבוד פון אזא וועלט-גאון ווי דער יוד איינשטיין, און צו פערדעכטיגען אהן שום גרונד דעם מוטיגען יודישען פליהער לעווין...

נאך די דאזיגע ווערטער, וועלכע ער האט אויסגעשריען מיט דעם העכסטען עקסטאז, האט ער ארויסגעכאפט פון קעשענע א רעוואלווער און האט זיך דערשאסען אויף טויט.

דאס איז געווען דער טראגישער סוף פון דעם „יודישען גלח"...

לאדזער כראניק.

היינט קאנטראלע פון די גייסטיגע ארבייטסלאזע.

(פ) צוליב דעם, וואס נעכטן איז די קאנטראלע פון די גייסטיגע ארבייטסלאזע נישט דורכגעפירט געווארן, דארפן זיך היינט מעלדן צו דער קאנטראלע די אלע, וואס האבן נעכטן געזאלט קאנטראלירט ווערן.

די אויסצאהלונג פון דער שטיצע איז שוין פארענדיקט. עס ווערן אנגעשטעלט רעקלאמאציעס, וואס וועלן דאנערשטאג ערלעדיגט ווערן.

רומענישע סטודענטן אין לאדז.

מיטוואך קומט קיין ווארשא א אויספלוג פון 45 רומענישע סטודענטן פון דער טימאשווארער אוניווערזיטעט. די סטודענטן וועלן אויך בעזוכן די לאדזשער טעקסטיל-פאבריקן.

מען וועט שטרענג אויפפאססן דעם הכנסה-שטייער פון די ארביימס-לוינען.

(§) די פינאנץ - קאמער האט בעקומען א צירקולאר פון פינאנץ-מיניסטעריום, שטרענג אויפצופאסן דעם הכנסה-שטייער ביי די ארבייטס-געבער, פון די ארבייטער-שכירות.

דרייסטער באנדיטן-אנפאל אין צענטער שטאט

אין דער וואוינונג פון א מאגיסטראט-ארכיטעקט.

באנדיטעו בינדען די דינסט, לעדיגען אוים די וואוינונג, פרעסען זיך אן מיט ווארשט און אנטלויפען.

(§) נעכטן אווענט איז אויף ליפאווא 10 אויסגעפירט געווארן א דרייסטער רויב-אנפאל.

אין דעם זעלבן הויז און פראנט אויפ'ן צווייטן שטאק וואוינט דער מאגיסטראט-ארכיטעקט אינזש. יוזעף סערווין. די וואוינונג האט צוויי איינגאנגען אריינגאנג פון פראנט און אריינגאנג אויפ'ן הויף. דעם אינזשעניער'ס פרוי מיט 2 קינדער זענען מיט עטליכע טעג צוריק אוועקגעפארן קיין גדיניע. צוליב דעם, וואס דער אינזשעניער האט געמוזט געהאט ארבעטן אין מאגיסטראט ביז שפעט אין אווענט, איז אין דער וואוינונג געבליבן בלויז די דינסט, די 50-יעריגע וולאדיסלאווא וויטשניעווסקא.

נעכטן, ארום האלב 9 אווענט האט מען פלוצלינג אנגעקלאפט אין דער קיך טיר. די דינסט, מיינענדיק, אז עס קלאפט א שכנ'טע, וואס האט זיך די לעצטע טעג בעגריסט מיט'ן זעלבן פון אינזשעניער'ס וואוינונג, וועל אוועקגעגאנגען איז קאליע, האט גלייך די טיר געעפנט און דעם מאמענט איז אריין און קיך א כאן מיט 30 יאהר, שהנליך אויף א יונג, און א געשריי געטון: „שווייג אלטע!" אנגעפערליג זי מיט דער ליינקער האנד און מיט דער רעכטער צוגעשטעלט א רעוואלווער צו איהר האלדז.

דאן האט דער אנפאלער זי ארומגעשלעפט אין געבונדן-צימער, געהייסן זיך אנידערלייגן אויף דער ערד און דערויף איהר געבונדן די הענט און די פיס מיט א שטריק, וואס ער האט בייזיך געהאט. דערנאך האט ער נאך ארויסגעבראכט פון צווייטן צימער א פערמישן, דיוואן און זי אונטערגערוקט, כדי זי זאל נישט שרייען און נישט זעהן, וואס זיי טוען.

אנפערמאנענדיג זיך מיט דער דינסט, האט דער באנדיט געעפנט די טיר און אריינגעלאזט זיינע שותפים. זיי דאכטן דאן אריינגעגאנגען אין דער שלאפצימער, געעפנט די שענק און גע'בעל-הבית'עוועט זיך דארט, ווי אין דער אייגענער שטוב. ווען די דינסט האט אנגעהויבן ארומצוקריכן, זענען די באנדיטן צו ווארטן און צו אנטשויגן זי, מען וועט זיך ביי איהר בעגרייזן אויב זי וועט אנהויבן שרייען. דער אומגליק איז געשען אין עס האט ארויף דיינע פארשרעקענער. ווען זיי האבן פארלאזט די וואוינונג פון אייער צימער ארום א שטונדע האבן זיך די זיי אויסגעגעבן געטוואנע אויף דעם שלאפצימער, מיט אלע וויכטיגסטע ווערטן. אויך די פעליע פון איין פרויען שרייבן און אין ביי דער דינסט. עס איז מען אריין אין דער קיך, געפונען דארט א שטיק ווארשט, האט מען זיך אנגעפרעסן און אוועקגעגאנגען.

צו איהר איז זי געקומען מיט א רעוואלווער, פון זי איז אנטשוויגן געווארן.

ארום האלב צוועלף האט די דינסט זיך באפרייט פון די שטריק, פרי זיך אויסגעבונדן, זי די באנדיטן געפונען זיך נאך אין דער וואוינונג, הערענדיק, אז ס'איז שטיל, האט זי גענומען א געוואלד. מ'זענען זיך צוזאמענגעלאפן די שכנים. באלד ווי די טיר איז פון דרויסן געווען פערשלאסן, האט מען געברענט א שלאסער, וואס האט אויפגעבראכן די טיר און מען האט די דינסט אויפגעבונדן. זי איז דאן געפאלן אין חלשות. עס איז תיכף טעלעפאנירט געווארן וועגן אנפאל דעם אינזשעניער, ווי אויך דעם געהויפט-סוכנות פון אויספארשונגס-אמט, אויסגעשטעלט מיט צווייטן. די ערשטע אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז גאנ'ן אויסגעראבעוועט דעם רויב-אנפאל האבן די באנדיטן ארויסגענומען פון דער עס-שאנק ווארשט, זעמעל און בראנפן, זיך גענעצט צום טיש און עס-צימער און אפגעראכטן א קאלאציע. ערשט דערנאך זענען זיי אנטלאפן.

וואס די באנדיטן האבן צוגערויבט איז לעת עתה נאך נישט בעוואוסט.

די לעזער פון „לאדזער טאגעבלאט" רופען זיך אפ!

אויף דער ווענדונג פון „לאדזער טאגעבלאט" צו דער פארעמטערציגקייט פון אונזערע לעזער, צו הילף צו קומען דער פערצווייפעלטער און הונגעריגער יודישער פאמיליע — רופן זיך, כסדר אפ די לעזער, חוץ די פריהערדיגע, איז נאכגעגען איינגעפלאסן אין אונזער רעדאקציע:

ה' צינגעל פון לאנדאן	— 50	זל.
פון N. N.	— 25	„
צוזאמען	— 75	„
פון פריהער	— 350	„
סך-הכל	— 425	זל.

מער העלפן זיין די אייגענע!

מארגן גרויסער ציוניסטישער מיטינג אין פילהארמאניע.

ל. לעווימע און ד"ר מ. הינדעס אין לאדז.

מארגן קומען קיין לאדז די אנגעזעהענע ציוניסטישע מנהיג, מיטגלידער פון ציוניסטישן אקציאנס-קאמיטעט: ה' ל. לעווימע, פארזיצער פון צ.ס. פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילן און ד"ר מ. הינדעס, גלענצענדער רעדנער, וועלכער האט זיך, ווי בעקאנט, צוזאמען מיט נחום סאקאלאוו בעטייליגט אין דער רייזע איבער דרוםאפריקא און שליחות פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע.

די רעדנערס פארזאמלען זיך ווערן זיך בעטייליגן צוזאמען מיט דעם ד"ר ראזענבלאט און גרויסן מ. טונג, האט ווערט אנגעווארפען מארגען מיטוואך, 9 א זייגער אין אווענט דורך דער ציוניסטישער ארגאניזאציע און פילהארמאניע-זאל. דער בולעטען-פערקויף צום מיטינג האט זיך שוין אנגעהויבן אין ציוניסטישן ביורא.

אלעקסאנדערער רבי געזעגנט זיך דורכ'ן „לאדזער טאגעבלאט" מיט אלע זיינע חסידים.

די ערד-ציטערניש אין ארץ-ישראל, זאגט דער רבי, איז געווען א צייכען פון „קדוש השם".

געכטן האט געוויילט אין אונזער שטאט אויף זיין דורכרייזע קיין מארינבאד דער אלעקסאנדערער רבי. א מיטארבייטער פון „לאדזער טאגעבלאט" האט אויסגענוצט די געלעגנהייט און געהאט מיט'ן רבי'ן א לענגערער געשפרעך וועגן פארשיידענע אקטועלע יודישע פראגן. צווישען אנדערע זענען בעריהרט געווארן אין געשפרעך די לעצטע געשעהענישען אין ארץ ישראל און צוזאמענהאנג מיט דער פארגעס מעכטער ערדציטערניש, וואס האט ארויסגערופן אזא גוואלדיגע שאנסע אין דער גאנצער יודישער וועלט.

אונזער מיטארבייטער פרעגט דעם רבי:

— וואס זאגט דער רבי צו דער ערדציטערניש, וואס איז פארגעקומען אין ארץ ישראל?

דער רבי פערטראכט זיך א וויילע און דאן זאגט ער, ארום אויסהויבנדיג די אויגן צום הימעל:

— וואס זאל איך זאגען: עס איז געווען א אמת'ער „קדוש השם", ס'דאס קען איין יד נישט געשעהן.

דאס געשפרעך געהט איבער אויף א אנדער טעמע. עס מ'ז דא בעמערקט ווערן, אז דער רבי רעדט געמעסטענע ווערטער. אויף זיין נאטירלעך פנים בעווייזט זיך יעדעס מאל א שמייכעל, וואס גיט צו פערשטעהן וואס ער מיינט אדער ער וואלט געוואלט זאגן א אבגעהאקט ווארט אין נעגוג.

אויס פאלגעגעם פקשות און זאגט צ.ס פוף שמייכלענדיג:

„די זקנים זאלען האבן אריכת ימים פרי מען זאל דארפען צו בויען נאך עטליכע אזעלכע שעהנע בנינים!

איינער א אלטשיקער דריקט זיך צו צום רבי'ן און קלאגט זיך: ער האט א גרימשעל, וואס וואקסט ביי איהם.

דער רבי שטעלט אויס א פערוואונדערט פנים: וואס הייסט ס'וואקסט? יעדער מענש האט א גרימשעל, נאר ביי דיר איז עס פערגרעסערט... שוין. דער ייד פערטראכט זיך, רעדט נישט מעהר פארהאן מסתמא א מיין און דבי'נס הערשער.

צום סוף פערשפרעכט דער רבי די זקנים, זיי צו שיקן משניות'ן, געווענעגט זיך הארציג מיט די זקנים און פאהרט צו מיט אנ'אויטא.

די גרויסע פעראינטערעסירטע, וואס דער רבי האט ארויסגערופן דעם „מושב זקנים", האט אויף די לאדזער אלעקסאנדערער חסידים געמאכט א רושם. די ריידער חסידים האט דער רבי פאראיש געוואונט, אז זיי זאלען שטי: צעי די וויכטיגע אינסטיטוציע מיט אלע כחות.

צום סוף נעמט דער רבי איבער זיין ברכה די לאדזער יודען דורכ'ן „לאדזער טאגעבלאט" פאר זיין אפפארן קיין מארינבאד.

ארום 5 נאכמיטאג האט דער רבי אין בעגלייטונג פון עטליכע חסידים בעזוכט דאס „מושב זקנים" אויף פאבמארסקא. דער רבי נעמט ערשט „שלום" מיט א פריינדליכען בליק. טייל זקנים קלאגען זיך פאר איהם, אז זיי זענען נישט „בכוחבריאה". דער רבי הערט

אויף בלאנקעטען פון פינאנץ-אמטען

קען מען שרייבען אין יעדער שפראך.

(ב) נעכטן האט די פינאנץ-קאמער ארויסגעשיקט א פערארדנונג פון פינאנץ-מיניסטעריום לויט וועלכער די שטייער אמטער זענען מחויב אנצונעמען פון די בירגער פון נישט פוילישער נאציאנאליטעט אלע מינים דעקלאראציעס, פעטיציעס א. א. וואס זענען געשריבן אין דער מוטער-שפראך פון'ם שטייערצאהלער.

די דאזיגע פערארדנונג האט דעם ציל אז פערליכטערן די שטייער-צאהלער, וואס קענען נישט קיין פויליש, צו ערלעדיגן זייערע ענינים.

מעלדונגס-ביכער דארפען די סטרוזשעס היינעם נים ווייזען אהן ווייסען פון די הויז-אדמיניסטראטאר.

(:) דער פערבאנד פון די הויז-בעזיצער ווענדעט זיך דורך דער צייטונג צו די הויז-אדמיניסטראטאר און די פארמיטלער פון די מעלדונגס-ביכער זאלען זיך שטענדיג געפינען ביים ספראווש און זיי זאלען ארויסגעבען ווען נאר פארשטעהער פון דער מאגיסטראט איך אין פאלען פון גוימעווערנקעס אויף די לאקאטארן, לויט'ן אויפטראג פון די הויז-פערוואלטער'ס.

דער רעגירונגס - קאמיסאריאט איז נאכגעקומען די בויטע.

עטליכע הונדערטער יודען שפרינגען אריין אין וואסער

און ראטעווען אפ פון טויט א יודישען בחור.

(:) דעם פערגאנגענעם פרייטאג, בעת דער לאדזער יודישער יונגערמאן ידידיה זארומסקי האט זיך געבאדן אינ'ם טייך אויף דער זומער-וואוינונג אין אנדזשעיעוו, האט ער פלוצלינג אנגעהויבן אויף א טיפן ארט און זיך אנגעהויבן טרינקען.

אויף די געשרייען פונ'ם טרינקענדיקן האבן ישראלים די ארומשטעהענדע ארום טייך. עטליכע פערזאן זענען אריין אין וואסער און ס'איז זיי געלונגען דעם טרינקענדיקן אפצוראטעווען. נאכ'ן אפטיישטערן איהם פון חלשות איז דער יונגערמאן אפגעפירט געווארן אויף דער זומער-וואוינונג.

6 ליסטעס צום 15. ציוניסטישען קאנגרעס.

(ג) אין שייכות מיט די וואהלען פון דעלעגאטען צום פארשטעהענדען 15. ציוניסטישען קאנגרעס, זענען דורכ'ן אלגעמיינעם וואהל - קאמיטעט פון לאדזער ראיאן (ציוניסטישע ארגאניזאציע צענטראל-גאס 4) אויף זיין געשטריגער זיצונג שוין בעשטעטיגט געווארן פאלגענדע 6 קאנדידאטן-ליסטעס:

די ליסטע פון „על המשמר" האט בעקומען דעם נומער 1; איהר ערשטער קאנדידאט איז דעפ. י. גרינבוים. די ליסטע פון „עת לבנות" האט דעם נומער 2. ערשטע קאנדידאטן זענען: ל. לעווימע, דעפ. ד"ר ראזענבלאט, פ. פיינבערג; „מזרחי" האט נומער 3. די ערשטע קאנדידאטן: הרב פישמאן פון ירושלים און דעפ. משה העלמאן; ליסטע נומער 4 איז פון די רעכטע „פועלי ציון". „התאחדות" - ליסטע א.ז נומער 5. די ליסטען-פיהרער זענען: דעפ. א. לעווינזאן, ד"ר אריה מארמאקמאהער און ס. גאראדאן. די רעוויזיאניסטען-ליסטע טראגט דעם נומער 6. די הייפט קאנדידאטן זענען: זאב זשאבאטינסקי, ד"ר יעקב כהן און ווראונסקי.

וואס ווערט היינט געשפילט

אין די טעאטערן און קינאס?

פילהארמאניע: — „די גרינע בלה".

נאס פון ליבע".

שטאדטישער טעאטער: — „מאן נאטשעלניק וש יא".

זומער טעאטער אין טאשעץ-פארק — „ניצדאווקשאלי אהאף".

פאפולארני: — „שרענדאקאטא" לונא — „דער טאנץ אויף די הערנער".

סטעגדיד: — „שאנגעריע פון א פארפאלק", די גרעפינס אויף דער ריוויערא".

גראנד-קינא: — „די פענסטערן פון מאנטמארטר".

דער רעזולטאט פון די וואהלען צו די שטאט-ראטען אין לאדזער וואיעוואדזטווע.

(פאט) לויט די אינפארמאציעס פון דער לאדזער וואיעוואדזטווע זענען שוין ענדגילטיג פערענדיגט געווארן די וואהלען צו די שטאט-ראטען אין לאדזער וואיעוואדזטווא. די שטאט-ראט-וואהלען זענען פארגעקומען אין 25 שטעט.

וואהל - בערעכטיגט זענען געווען 94,846. דערפון האבן זיך בעטייליגט אין די וואהלען נאר 77,836 פערזאנען. די צאהל ראטמענער לויט די נאציאנאליטעטן פערטיילט זיך אויף פאלגענדען אופן: די פאליאקן האבן בעקומען 276 ראטמענער, די יודען — 121 ראטמענער און די דייטשען 23 ראטמענער.

לויט די פאליטישע גרופירונגען שטעלט זיך פאר די וואהל-טאבעלע אויף פאלגענדען אופן:

	איצט	פריאער
ענדעקעס	72	101
אונפארטייאישע	52	104
פ. פ. ס.	60	45
ציוניסטען	41	30
פראמדעקסן	41	40
כאדעקעס	35	20
נ. פ. ר. לינקע	16	19
וויזוועלעניע	16	8
פועלי ציון (רעכטע)	18	2
פאנאטערען	12	—
דייטשע נאצ.	9	14
דייטשע ארב. פארטיי	9	8
ארבייטער בלאק	8	—
פועלי ציון (לינקע)	7	4
בונד	7	8
ארבייטס פארטיי	5	—
פיאסט	5	16
פאלקיסטען	3	4
מזרחי	2	3
נ. פ. ר. (רעכטע)	1	2
התאחדות	—	1

פראטעסט געגען די וואהלען אין כאינע און ווידזעוו.

(ע) דער לאדזשער סטאראסטא, ה' ושעטעסק: האט אפגעווארפען דעם פראטעסט פון די פפ"ס'ניקעס און דייטשע וואהל-קאמיטעטן געגען די וואהלען צו די סאמונאלע אינסטיטוציעס אין כאינע און ווידזעוו. פפ"ס און דייטשע ארבייטס-פארטיי האבן דער.בער דער לאגעט דעם וואיעוואדע יאשטשאלט אב אויפצודרוקן פראטעסט.

גע'שמד'ט זיך אוים ליבע צו א קריסט.

דער מאן איז געשטארבען און דער פאטער לאזט זי נישט אריין איבער דער שוועל, וויל זי זיך מגייר זיין.

(נ) אין דער ראבינאט-קאנצעלאריע פעטעדיט זיך איצט, א געוויסע אינטאגנע תאראוומסקא, א מאמע פון א קריסטליכן קינד, אנ'אלמנה נאך א גוי'אישן מאן, צו ווערן א יודישקע.

עס שטעלט זיך ארויס, אז די איצטיגע קריסטין אנטאנג תאראווסקא האט מיט עטליכע יאהר צוריק געהייסן בעילע קאליכסקא. אזוי האט איהר א נא מען געגעבען איהרע יודישע עלטערן. בעילע קאליסקא, א טאכטער פון מעשבשעל ליפסקי מיידעל, האט זיך אין 1918 פערליבט אין א קריסט, א געוועזנער אנטאנג תאראווסקי פון פלאצק. דער קריסטליכער יונגערמאן איז דעםנליכען גשיכטע פערליבט אין יודישן מיידל. דאס פערליבטע פארל פלאנט זיך מרעפען וואס אמאל אפטער, אזוי, אז עס האט נארנישט לאנג געדויערט און פון די געהיימע דאראגעגאנגען, צווישען ביילע'ן מיט אנטאנג'ן איז ארויסגעשפרונגען א... שוואנגערשאפט. און באלד די פערליבטע ביילע האט דערשפירט, אז זי איז מעוברת האט זי גענומען ווירקען אויפ'ן קריסטליכן געליבטען, ער זאל מיט איהר חתונה האבן. ער האט איינגעוויליגט, נאר מיט א תנאי, אז זי זאל אוועק פון איהר יודישער היים, כדי בשתיקה צו שמד'ן זיך און באלד דערנאך חתונה האבן אויפ'ן קריסטליכן שמייגער.

ביילע קאליסקא האט איהם געפאלגט. זי האט, ווי זי „גערט און שטעהט", פערלאזן יודישע טאטע-מאמע און לאדז און איז נעלם געווארן און געא נבעוואוסטער ריכטונג צוזאמען מיט איהר קריסטליכן „קאכאנעק". ביילע'ס יודישע עלטערן האבן נישט געוואוסט, וואו זייער טאכטער איז אהינגעקומען. אלע זוכונגען בשורות וועגן דער מויד'ס שמד און „לעבן מיט א גוי", האבן זיי נישט געוואלט גלויבען.

מאכט זיך אבער, אז אנטאנג, דער מאן פון דער משומדת מאכט א שמארב אין זי בלייבט איבער מיט א קינד. ווערט דאך איהר שווער און בושה דאס לעבען, און — זי האט אנגעהויבן קלערן, ווי אזוי צוריק צוקומען צו א תכלית. נישט לאנג געזוימט און די גוי'אישע יודענע בעשליסט צו פאהרן מיט דעם קינד פון „גיעבאשטשיק" צומאגו קיין לאדז, צו די יודישע טאטעמאמע. די עלטערן האבן זיך געשעמט מיט דער טאכטער, זיי האבן זיך געריסען די האר פון קאפ און זיי האבן אידר בשום געוואלט לאזען אריבערטרעטען די שוועל. עס זענען ענטשטאנען צווישען די עלטערן און דער טאכטער מחלוקות, ביז מענשען האבן זיך ארייגעמישט און האבן געראטען „צויצונעמען" די אפטרינניגע טאכטער, ווייל מקרב צו זיין א בעל-תשובה איז א גרויסע זאך...

מענשען האבן גע'פועל'ט. אוצט וויל אנטאנינא ווערען צוריק ביילע. צוזאמען מיט'ן קינד וויל זי זיך מגייר זיין. דער לאדזער ראבינאט האט זי גבנעטיגט קיין דאמביע, וואו זי האט בשעתו זיך גע'שמד'ט, כדי דארט צו ערלעדיגן אלע פארמאליטעטן.

ציוניסטען! שוקלים!

זונטאג, 31/VII בעת די וואהלען צום 15-טען ציוניסטישען קאנגרעס שטימט פאר די ליסטע פון דער ציוניסטישער ארבייטס-פארטיי „התאחדות" 5.

חברים און סימפאטיקער פון „התאחדות" קאנטראלירט אייער וואהל-רעכט צום 15. ציוניסטישען קאנגרעס.

היינט דינסטאג איז דער לעצטער טאג ווי איהר קאנט נאכקאנטראלירן אויב איהר זענט אריינגעשריבען געווארען אין די וועהלער-רשימות. געפינט איהר נישט אייער נאמען, רעקלאמירט תיכף. רעקלאמאציעס ווערען אנגענומען נאר ביז היינט 6 א זייגער אוונט. חברים און סימפאטיקער פערזוימט נים ערפילט אייער חוב, קאנטראלירט תיכף. די וואהל-קאמיסיע ביי „התאחדות".

שטימט פאר די ליסטע 5 צום 15-טען ציוניסטישען קאנגרעס. א צענטראלער וואהל-מיטינג אין „התאחדות".

אינדערמארגען דאנערשטאג 28 יולי, 9 א זייגער אווענט ארדענט די ציוניסטישע ארבייטס - פארטיי „התאחדות" אין לאדז אפ א צענטראלען וואהל-מיטינג א.ד.ט. „אין קאמף פאר'ן ציוניזם" מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען די ה"ח כנים-דעפוטאט א. לעווינזאן, ד"ה אריה מארמאקאהער, ד"ר ז. עלענבערג און ראסמאן ד"ר ש. שווייג.

איינגאנג פריי. נאר פאר שוקלים, פרייע דיסקוסיעס.

פון וואהל-קאמיטעט אין לאדז.

ציוניסטען! שוקלים! קאנטראלירט אייער וואהל-רעכט צום קאנגרעס היינט איז דער לעצטער טאג.

דער וואהל-קאמיטעט איז מודיע, אז היינט דינסטאג, 26 יולי איז דער לעצטער טאג ווי מען קאן נאכקאנטראלירן די וואהל-רעכט צום 15. ציוניסטישען קאנגרעס. די וועהלער-רשימות געפינען זיך אין ציוניסטישען ביורא צעגעלגעגאס 4 פון 9—2 און פון 4—6 אווענדי, וועלכע וועלן נישט ביז 6 א זייגער רעקלאמירען פערלירן זייער וואהל-רעכט בתוכם קבריהם...

„7612" —
אראמאטישע
צום וואשען דעם קערפער.

וואס אין לאדז פערלויפט זיך.

צעשניטען געווארען פון א צוג.

(ב) נעכטן בעת דער אפגעוואלינער פון טאווארסקא 6, שאדעסקי א.ז ארייבער די באהן-לייניע אויפ'ן פאביאניצער שאסעע, איז פלוצלינג אנגעקומען א פאסאזשיר-צוג. שאדעסקי האט נים בעוויזן אפצושפרינגען אויף צוריק און צעשניטען געווארען אויף צוויי.

ברענער פאלען פון די רושטאוואניעס.

(ב) נעכטן זענען פון א טייל רושטאוואניעס ביי די רעמאנטירטע הייזער אראבגעפאלען ברעטער. צום גליק זענען קיינעם פון די דורכגעהער נים געשעדיגט.

נייער פאהר-פלאן
פון 15 מאי 1927 ביז 1 סעפטעמבער.

לאדז—פאבריקס-וואקזאל.

געהען אב קיין:		קומען אן פון:	
ווארשא (בעטנאכט)	1.40	קאלושקי (בעטנאכט)	1.55
ווארשא (שנעל-צוג)	7,50	ווארשא	4.40
קאלושקי (זונטאג און חגא-טעג)	9.05	קאלושקי	7.21
טארנאבזשעג (דורך גאלקובעק—טלאשטיני)	9,30	קאלושקי	8.15
קאלושקי (פון 1 יוני—1 סעפט.)	10.35	טשענסטאכאו	9.35
קאלושקי	11.50	ווארשא	10.40
ווארשא	14.25	קאלושקי (פון 1 יוני—15 סעפט.)	12.35
ווארשא	15,20	סקארזשיסקא	13.25
טשענסטאכאו	16.25	ווארשא	14.40
קאלושקי	18,05	ווארשא	16.38
ווארשא (שנעל-צוג)	18.55	טארנאבזשעג	19.55
סקארזשיסקא	19.10	קאלושקי	20.25
ווארשא	20.10	קאלושקי	22.15
קאלושקי	23.45	ווארשא (שנעל-צוג)	22.45
		קאלושקי (זונטאג און חגא-טעג)	23.20

לאדז—קאלישער וואקזאל.

געהען אב קיין:		קומען אן פון:	
אסטראוו (בעטנאכט)	2.01	ווארשא (בעטנאכט)	1.46
ווארשא	3.14	אסטראוו „	2.59
ווארשא (שנעל-צוג)	6.41	פאריז—בערלין (שנעל-צוג)	6.33
ווארשא	7.14	קראקא	6.18
פויזען	8.00	פויזען	6.59
קאלושקי	8.10	לאוויטש	7.43
קוטנא	9.03	קוטנא	8.42
פויזען	12,57	אסטראוו	8.53
בערלין—פאריז (לוקסוס)	13.04	ווארשא	10.39
ווארשא	13.15	לעמבערג	10.40
ווארשא	13,47	ווארשא (לוקסוס, מאנטאג, מיטוואך, פרייטאג)	11.58
קוטנא	14,10	ווארשא	12.44
לעמבערג (דורך סקארזשיסקא)	15.35	פויזען	13.32
שעראדז (שבת, זונטאג, חגא-טעג)	16.40	קוטנא	13,45
אסטראוו	18.35	קאלושקי	18.05
ווארשא (לוקסוס, מאנטאג, מיטוואך, פרייטאג)	19.13	פויזען	18.40
לאוויטש	19.38	פאריז—בערלין (לוקסוס)	19.05
קוטנא—דאנציג	20.15	קוטנא	20.13
קראקא (דורך ראקישין)	20.35	ווארשא	21.[illegible]3
פויזען	21,58	קוטנא	22.05
בערלין—פאריז (שנעל-צוג)	23.14	שעראדז (שבת, זונטאג, חגא-טעג)	22.10
קוטנא	23.58	ווארשא (שנעל-צוג)	30.26

Niniejszym zawiadamiamy, że przyjmujemy zarobkowo do tkania ,apretury i farbowania wszelkie tkaniny jedwabne i półjedwabne oraz do przewijania z paczek i dużych copsów na pinkopse. 2947

Tow. Akc. Manufaktury Baweln.
Jakób Kestenberg w Łodzi
ul. Nowo-Targowa 26.

געשמאקפאלע
דרוק-זאכען
אין עלעגאנטער און איינפאכער אויספיהרונג
קאמפליגען, רעכנונגען, בריפבויגען
אלער ארט טאבעלען,
קאנווערטען, פאסטקארטען א. ז. וו.
ליפערט פרייזווערט און שנעל
די בוכדרוקעריי פון
ע. מ. האמבורסקי
פיעטריקאווער 16 טעלעפאן 47.
טאָרעס-אנצייגען וקלעפסידרעס
ווערען אין פארלויף פון 1 שעה אויסגעפּערטיגט און אויסגעקלעפּט אין דער שטאָט.

מאָס-וועהטאג און ערשעפונג,
אויך מאגען-פערדארבונג, לעבער-קראנקהייטען, נירען, גאל-שטיינער, רעומאטיזם-אַרטעריאזים, העמאָרידען - וועהטאגען קומען חוץ פאר צוליב דער שלעכטער שטאָף-אויסטויש און פּעראונרייניגונג פון בלוט אין מענשליכען ארגאניזם.
Ziola z Gór Hareu D-ra Lauera
ווירקען או אגוט"ר שטאָף-ענדערונג, ערוועקען צו פערדייען, רייניגען דאָס בלוט און עלער ערשט מאכען געזונד דעם מאגען און ברענגען צו א רעגולערער פונקציע פון דער לעבער און נירען, זאָווי בעזייטיגען שמילגאנג, און
Ziola z Gór Hareu D-ra Lauera
בעזייטיגען פון ארגאניזם די נישט פערדייטע רעשטלעך, ווי אויך בעקעמפען דאָס שאפען זיך פון פערזעצונגען, וואָס איז גורם צו רעומאטיזם און אַרטעריטיס.
Ziola z Gór Hareu D-ra Lauera
בעזייטיגען און פערהיטען דאָס שאפען זיך און גאל-שטיינער און פערמילדערן די חעמאָרידען-שמערצען.
די פרייזען א האלב שאכטעל 1,50 זל.
א דאפעלטע שאכטעל 2,50 זל.
צו בעקומען אין אלע אפטייקען און אפטייק-סקלאדים

30,000 זל.
און מעהר, גיב איך פאר א גוט איינגעפיהרטע רעעל געשעפט פון מילך, מיהלע א. אז. וו. אפערטען אפצוגעבען אין אדמ. פון „לאדז. טאג.“ אונטער „G“.
2955

Dr. med, S. Kantor
ספעציאליסט פאר הויט- ווענערישע, און האר-קראנקהייטען. רענטגען- און העל-ליכט-קאבינעט
פיעטריקאווער 144, רוג וואגנעליצקא
טעלעפאן 29-45.
נעמט אן: פון 8—2 און פון 6—8 פאר פרויען א בעזונדער ווארטע-צימער — פון 5—6 נאכמ.
נעמט אן אין דער לעטשניצע „סאניטאס“ ציגעל-גאס 29 פון 2—4.

צאהן-ארצט
S. LIEBERMAN
קאנסטאנטינער 46
נעמט אן פון 8—10 פריה און פון 4—8 אווענד.

Dr. Ludwik Falk
נאחראט 7, טעל. 28-07
הויט און געשלעכטס-קראנקהייטען
נעמט אן פון 10—12 פון 5—7.
3619

אוי, געוואלד!
וואס טוט מען צו שוהיס פון די פיס!
ווילט איהר פטור ווערען פון שוהיס פון די פיס און פון שלעכטען ריח, — לויפט געשווינד צו דעם צייטונגס-פערקויפער פיעטריקאווער 21 און קויפט דעם אמת'ן בעוואוסטען פראשעק ראדיקאל. מען בעקומט אויך דארט א זעהר גוט מיטעל צו וואנצען און צו ווערים. געדענקט גוט דעם אדרעס פיעטר. 21 ביים צייטונגס-פערקויפער גאלדבערג.

Dr Feliks Bernstein
Cegielniana 4
טעלעפאן 34-90.
ספעציאליטעט: אקושער און פרויען-קראנק
נעמט אן פון 3—6 נאכמיטאג.

Dr H. Spira-Bernsteinowa
Cegielniana 4
טעלעפאן 34-90.
ספעציאליסטקע: אקושער און פרויען-קראנק
נעמט אן פון 3—6 נאכמיטאג.

ווילסטו, אז דיין קינד זאל קענען לשון-הקודש אין ווארט און שריפט? ווילסטו, אז דיין קינד זאל קענען תנ"ך, אויך חומש רש"י? ווילסטו, אז דיין קינד זאל שרייבען לשון-קודש אהן שגיאות? דאן דינג איהם אן ביים לעהרער:
א. איטקין, קאנסטאנטינער-גאס 33, פראנט.
פרייז שטאַרק ביליג נור 10 גילדען א מאנאט.
ערפאלג גאראנטירט.

א פרוי ענדערט זיך לייכט...
דער בעסטער בעווייז איז, אז א פרוי, וועלכע בענוצט „קאסמאפאליס“ ענדערט זיך באלד צום גוטען אונטער דעם איינפלוס פון דעם זיכערען מיטעל, וואס פלעגט וואונדערבאר און דערהאלט די פרישקייט פון געזיכט, האנד און קערפער.

COSMOPOLIS
קאסמאפאליס דאס איז נישט קיין קרעם. קאסמאפאליס דאס איז נישט קיין פאסטע צום פנים.
קאסמאפאליס איז א גאנץ נייע און ביז אהער נאך נישט געוועזענע זאך.
הויפט-סקלאד אויף פוילען: **Roman Włodarski, Warszawa, Lubeckiego 5**
צו בעקומען אין די אפטייקען, אפטייק-סקלאדען און פּערפומעריעס. פרייז זל. 2.50 פאר א שטיק. אין פאל ווען מען בעקומט נישט דארף מען זיך ווענדען צום הויפט-סקלאד פאר פוילען. אויסערדינגע ווערט צוגעשיקט נאכ'ן בעקומען פאראויס זל. 2.75 אדער 8.25 פאר נאכנאמע. היט זיך פאר פעלשונגען!
פערטרעטער אויף בעזונדערע שטעט אויף אייגענער רעכנונג ווערט געוואונשען.

4 ווערקסלען
זיינען פערלוירען געווארען: 1) אויסשט. ב. שטערן, טושין 300 זלאָטעס. 2) אויסשט. מאיר גרשון לעווי 200 זל. 3) אויסשט. מישל אדלער 2 וועקסלען צו 100 זל. אפצוגעבען צו משה יעקב מאשקאָוויטש, טושין. די וועקסלען ווערען ערקלערט פאר אונגילטיג.
2972

בעקאנטמאכונג.
„פראצא“
די געזעלשאפט צו פערשפרייטען פראפעסיאנעלע ארבייט צווישען יודישע פרויען אין לאדז, וואָלטשאנסקא 23, מאכט דערמיט בעקאנט,
אז ס'ווערען אנגענומען איינשרייבונגען פון קאנדידאטינס אויף פאלגענדע אבטיילונגען:
שניידעריי
האנד-ארבייט
די קאנצעלאריע איז טעגליך פון 10—12 חוץ שבת.

פּ-קלאסיגע מעדכען-גימנאזיע
E. JASZUŃSKIEJ-ZELIGMANOWEJ
Południowa 18
די קאנצעלאריע איז טעגליך דינסטאג, מיטוואך און דאנערשטאג פון 5—7 נאכמיטאג. די איינשרייבונגען פון נייע שילערינס קומען ווייטער פאר. ביי דער גימנאזיע איז פארהאן א מוסטערהאפטע פרעבעל-שולע פאר קינדער פון 4 יאהר אן.

א צימער צו פערדינגען
פאלודניאָוואַ № 23
פראנט 3-טער שטאק וואוינונג № 7.
3973

קאליגראף
ל. בערמאן
וואוינט אויף זאוואדזקא 19,
פראנט 1-טער שטאק.
נעמט אן שילער פון 12—2 און פון 4—6.

צו פערקויפען
א קאסא-שאנק
צו ערפאהרען פאמאזש-שולץ 19, פראנט, 1-טען שטאק, וואוינונג 13.

וכי תמכור ממכור לעמיתך או קנה מיד עמיתך, אל תונו איש את אחיו!
און טאמער ווילט איהר דיין חבר אפנארען, זאלסטו קומען צו לויפען אין דעם ביוראָ פיעטריקאווער 17, דורכגאנג (זאכאדניא 52) ווערט לויט'ן אויסטאוש בעקיסענהאפטער ערלעדיגט אלערליי ביטעס, קלאוזולעס ואתעזפירעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס, אפאזיציעס, אדמיניסטראציעס, רעקורסען — וועגן דאנעצעס, פעטער און קאמיסאר.-דזשאנדר. פיטעס און אלע מאליציי-בעצירקען, שוית-פות-אמטען, סטאראסטען, אקטען אינטערוועציעס, אקטען דיאַ-וויזונג, קארטע ספראוועס, מי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. שנעל, רעעל און ביליג!
מיט אכטונג י. מאנעלא רעכטסקאנסולענט
פיעטריקאווער 17, זאכאָדניא 52.

וויכטיג פאר דאמען!!!
2.50 זל.
מאכט איך די עלעגאנטסטע דאמען-הוטע נאך דער לעצטער פאריזער מאָדע און די עלעגאנטע הוטע איבער-ארבייט איך אויך בענעליך גע. געדענקט די אדרעס!
זאוואדזקא 23
אין הויף, ב-טען איינגאנג, לינקס פארטער.
7 זל.
נעמ. נאר פאר ווערען געמאכט זיידענע, שמרוי מיט זיידע אויף פילץ-הוטען אין אלע פארבען אין מינסטער אויספיהרונג
„TOBA“,

לעטשניצע
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען און צאהן-ערצטע. קאבינעט
„SANITA“
צעגעלניאנא 29, טעל. 44-51.
נעמען אן פאלגענדע דאקטוירים:

ד"ר י. איצינסאן	ד"ר ש. מאלאָוויטש	ד"ר י. שטיינבערג
ד"ר איפיך	ד"ר ענגעל	ד"ר ל. שאפיראָוויטש
ד"ר ח. גוטשטאט	ד"ר ד. פריד	ד"ר א. שטיינבערג
ד"ר ג. גערשטיין	ד"ר ל. פריבולסקי	צאהן-ערצטען:
ד"ר וו. לאסקי	ד"ר א. קאצענעלזאן	י. צוקער
ד"ר ז. לעווינזאן	ד"ר ס. קאנטאר	ב. גרינשטיין-בארקאחי
פרוי ד"ר מ. לעווינזאן	ד"ר מ. ראָזענבערג	ע. קרעניצקא-ציפין
ד"ר ע. מארקאָוויטש	ד"ר ה. ראקאָווסקי	ע. שאצקא
	פר. ד"ר ב. ראָזענבלאט	

אנאליזען פון אורין, בלוט, שטול-גאנג און שפייכעל.

ZAKŁAD ŚLUSARSKO-MECHANICZNY
F. MOTYL
Majster cechowy
Łódź, Zawadzka 19 telef. 55-42
Firma egzystuje od roku 1895.
אויספיהרונג פון זעמטליכע שלאָסער און מעכאנישע אויסארבייטונג, זאָווי פּרעסען און פּערמיר-אייזען, צענטריפוגען און פערבער-קעסעל, ווי אויך זעמטליכע מאשין-רעפאראטורען.
ספעציאליטעט: אויטאגענישע שווייסונג אויף שנעלדונג פאר אלע מעטאלען אונטער גאראנטיע.

פאדערט איבעראל
נאר פאטענטירטע
פעלד-בעטען
פערזעהען מיט דער פאבריקס-מארקע
Palma-Patent
פאר וועלכע מיר גאראנטירען.
אויך שטענט אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל: ניקעל-בעטען, קינדער-בעטען, אמעריקאנקעס, קינדער-וועגעלעך, הויכע קינדער-בענקלעך, שאטקאווע און געבעטע מאטראצען.
ביליגסטע פרייזען! רעעלסטע בעדינונג!
לאדז, פוילנאצנא 24, טעל. 31-85.

אבאנאמענטס-פרייז: פאר א חודש אין פוילען 5 זל., אין פראנקרייך און בעלגיען—20 פראנק, אין אנדערע לענדער—1,25 דאלאר. אנאנסען-פרייז: פאר א מילימעטער-שורה פאר'ן טעקסט 16 גר., פרייטאג 24 גר., אין טעקסט 40 גר., פרייטאג 60 גר., נאכ'ן טעקסט 12 גר. פרייטאג 18 גר. פאר אויסלענדישע אנאנסען 100% טייערער. אויסער דער שטאָט—ביז 50% טייערער. פון די פרייזען ווערן נים ארפגעגעבען קיין ראבאטע.

Redaktor-wydawdca E. Hamburski. Tłocznia: E. i M.Hamburskich w Łodzi Piotrkowska 16.